

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 10.— Lir, za inostranstvo 15.30 Lir
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Kraljevine Italije in inostranstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
Računi pri poštno čehovskem zavodu:
Ljubljana št. 10-581
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Novi hudi udarci sovražni plovbi

Pomorske in letalske sile osi zadajejo sovražnikom na vseh morjih vedno hujše udarce

114.000 ton ameriškega brodovja so potopile italijanske podmornice

Sovražni oklepni oddelki poginani v beg — Hudo razdejanje v Tobruku — Veliki uspehi podmornic ob ameriški obali

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil danes naslednje 666. vojno poročilo:

Sovražne oklepne oddelke, ki so bili na izvidu južnovzhodno od Mekilija, je naše topništvo s točnim streljanjem poginilo v beg.

Skupine naših letal so bombardirale trdnjavo in luko v Tobruku ter so povzročile znatno razdejanje. S strojnimi in obsestreljivale avtomobilske kolone na pobodu in na odmoru ter sotorišča. Povzročile so hudo škodo. V letalskih spopadih so sestrelile 4 sovražna letala. Eno lovsko letalo se ni vrnilo na svoje oporišče.

V bližini obale Zedinjenih držav je podmornica pod poveljstvom korvetnega kapetana Carla Fecie di Cossato potopila nadaljnje 4 tovorne ladje s skupno 20.000 tonami. Na ta način se je povzpela vsota tonaze, ki jo je podmornica potopila pri svoji sedanjih operacijah, na 32.000 ton. Obe petrolejski ladji, ki ju omenja 664. poročilo, je

potopila podmornica pod poveljstvom korvetnega kapetana Athosa Fraternala, ki operira na Atlantskem oceanu. Tonaža vsega ladjevja, ki je bilo potopljeno od konca januarja t. l. do danes vzdož ameriške obale, se je tako dvignila na 114.000 ton.

Nemška odlikovanja italijanskih mornariških oficirjev

Rim, 30. marca. s. V Hitlerjevem imenu je veliki admiral Raeder odlikoval z železnim križcem naslednje italijanske admirale in poveljnike: admirala eskadre Carla Bergamina, divizijskega admirala grofa Rafaela De Courtena, kapitana Alberta Parmigiana, Arturja Solaria, Francesca Rogavea, Maria Schiavuto, Feranta Capponia, Riccarda Pontemollia, Josipa De Angiola, Antona Buero, Jakoba Scicca in Julia Sirmina-Perrona. Odlikovanja jim je izročil admiral Eberhardt Weichhold, poveljnik nemške mornarice v Italiji včeraj na neki italijanski vojni ladji.

Nemške podmornice so potopile nadaljnjih 16 sovražnih ladij na Atlantiku

Posebno poročilo nemškega vrhovnega poveljstva

Berlin, 30. marca. s. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo snoči naslednje vojno poročilo:

V borbi proti angleški in ameriški mornarici, ki je dodeljena sovražni oskrbi, so nemške podmornice dosegle nove velike uspehe. Na severnem Atlantskem oceanu in ob ameriških obalah so potopile 16 sovražnih tovornih ladij s skupno 110.600 tonami. Med njimi je 8 velikih petrolejskih ladij s skupno 73.900 tonami.

Lizbona, 30. marca. s. Iz Washingtona poročajo, da so tamkajšnje pristojne oblasti doslej priznale, da so nemške podmornice torpedirale 71 ameriških ladij, 47 jih je bi-

lo potopljenih na Atlantskem oceanu, ostale pa na Pacifiku in na Karibskem morju.

Rim, 30. marca. s. Severnoameriško mornariško ministrstvo je objavilo, da sta bili ob atlantski obali torpedirani dve ameriški tovorni ladji srednje tonaže.

Ameriške posadke se upirajo

Buenos Aires, 30. marca. s. Iz Columbijske poročajo, da se je posadka severnoameriške petrolejske ladje »La Gomillase«, ki bi bila morala iz Cartagena te dni odpluti, uprla in zahtevala močno vojno zaščito pri plovi po Karibskem morju. Zaradi tega so posadko odsvolili in najeli za ladjo kolumbijske mornarice.

Napad na konvoj ob Severnem rtu

Berlin, 30. marca. s. V zvezi z uspešnimi operacijami nemških letalskih sil v vodah okrog Severnega rta se je snoči izvedelo nekaj nadaljnjih podrobnosti. Nemška vojna letala so na svojem izvidniškem poletu v soboto popoldne opazila sovražni konvoj. V konvoju je bilo več srednjih

tovornih ladij. Ščitile so jih ena križarica in več rušilcev. Konvoj je plul proti vzhodu. Čeprav je bilo kakor iz škefa in deloma tudi snežilo, so nemška letala nemudoma napadla konvoj. 4000-tonsko tovorno ladjo je zadela 500 kg težka bomba v krmo. Druga taka bomba je zadela rušilec, ki je beeno

Nemško vojno poročilo

Ob Severnem rtu razbit sovražni konvoj — Razdejanje v novorosijski luki — Letalski spopadi na zapadu

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 29. marca. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo:

Na polotoku Kerču so nemška letala razpršila zbirajoče se sovražne oklepne sile. Pri letalskih napadih na pristanišče Novorosijska so bombe zadale dve tovorni ladji kakor tudi železniške naprave.

V Doneški kotlini so nemške in rumunske čete na posameznih točkah odbile močne sovražne napade. Tudi na raznih odsekih ostalega vzhodnega bojišča je sovražnik nadaljeval svoje brezuspešne napade. V središču obrambnih bojih so bile sovražniku prizadejane ponovno krvave izgube. Na področju okrog Severnega rta so letalske sile z bombami poškodovale sovražni rušilec in 4 tovorne ladje, ki so plule v močno zaščitenem konvoju. Murmanska luka je bila bombardirana podnevi in ponoči.

V severni Afriki izvidniško delovanje na obah strani. Letalske sile so uspešno napadle tobruško trdnjavo in luko, kakor tudi angleške avtomobilske kolone in sotoriška taborišča. Na Malti je bila bombardirana predstava državnega ladjedelnice v Valletti.

Na obali Rokavskega preliva so nemški lovci sestrelili 7 lovskih aparatov iz skupine sovražnih letal. Zapadno od Saint Nazira so bojne letala podnevi in v nizkih poletih napadla in potopila britanski brzi čoln.

Britanski bombniki so v pretekli noči napadli nekaj krajev ob severni obali Nemčije, predvsem mesto Lübeck. Bilo je nekaj žrtev med civilnim prebivalstvom. Nočni lovci, protiletalsko in mornariško topništvo so sestrelili 12 bombnikov.

Berlin, 29. marca. s. Snočnji berlinski listi objavljajo poročila o borbah na vzhodni fronti in beležijo nove uspehe, ki so jih dosegli nemške čete pri odbijanju sovjetskih napadov tudi v petek. Posebno hudo so bili sovražni poskusi na področju severovzhodno od Ilmenskega jezera. Tam je bil odbit napad dveh sovjetskih bataljonov, ki sta doživela velik poraz in znatne izgube. Sovražnik je bil prisiljen, da se je

umaknil z bojišča. Na terenu preli nemškimi postojankami je obležalo mnogo sovjetskih vojakov in oficirjev. Na neki drugi točki istega sektorja je sovjetskim oddelkom po ponovnih napadih, pri katerih so sodelovali tudi tanki, uspelo zavzeti neko nemško postojanko. Nemške čete pa so se takoj poginile v protinapad in po hudi borbi so Sovjetje pregnali.

Letalske sile so odločno posegale v operacije na kopnem in so z bombami uničile celo vrsto sovjetskih odprnih gnezdih in razpršile več kolon sovražne pehote, ki je skušala prodirati proti nemškim postojankam pod zaščito svojih tankov. Sovjetom so bile prizadejane izredno velike izgube in znatna škoda. Večje število tankov je bilo uničenih ali poškodovanih.

Uspešne letalske akcije na srednjem odseku

Berlin, 30. marca. s. Kolikor je bilo mogoče izvedeti iz vojaškega vira, so skupine nemških bojnih in strmoglavnih letal na srednjem odseku vzhodnega bojišča ponovno napadle sovražne oddelke na pobodu in jih z bombami, strojnimi in topovi razpršile. Devet tankov je bilo tako hudo poškodovanih, da so običajni na terenu. V nizkih poletih je bilo z bombami uničenih tudi več topov. Nemška letala so bombardirala nadalje sovražna letališča v zadnjem frontu in uničila večje število letal. Na neki veliki železniški postaji so vrgli v zrak vlak s strelivom. Na neki tovarni postaji je 1000kg-gramska bomba razdejale vse naprave. Na več točkah je moral biti železniški promet prekinjen. Pet vlakov je bilo poškodovanih in nekaj strojev je bilo razdejanih.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 30. marca. s. Finsko vrhovno poveljstvo beleži v svojem snočnjem vojnem poročilu, da je prišlo na raznih odsekih bojišča le do neznatnih spopadov in vojnih operacij. Finsko topništvo je še nadalje hudo obstrlevalo sovražne postojanke ter porušilo več steb in strojniš

obstrlevala letala. Ladja je bila hudo poškodovana. Napadi na konvoj so se nadaljevali vse do večera. Strmoglavci, ki so bombnikom prileteli na pomoč, so z bombami zadeli še dve sovražni tovorni ladji. Eno izmed njih sta zadeli hkratu dve bombi po 500 kg. Ladja je bila močno poškodovana in so letalci se videli, kako se je začela potapljati. Druga 6000-tonska tovorna ladja je bila prav tako zadeta z dvema bombama in močno poškodovana.

Potopljena angleška petrolejska ladja

Tokio, 28. marca. d. S pristojnega japonskega vojaškega mesta javljajo, da je nek podmornica, ki operira na Tihem oceanu, potopila britansko petrolejsko ladjo »Spondilus« od 7400 ton.

Nemški poslanik v Veroni

Verona, 30. marca. s. Včeraj se je mudil v Veroni nemški veleposlanik von Mackensen. Zastopnik krajevnih oblasti so mu privedli zelo svečan sprejem. Posebej je bil veleposlanik sprejet v protihriškim-sko-nemškem društvu. Poslanik se je udeležil tudi svečanosti, v okviru katere so, kakor po drugih pokrajinskih mestih, včeraj tudi v Veroni delili nagrade kmetovalcem, ki so se najbolje izkazali pri zadnji žitni kampanji. Mnogi so veleposlaniku privedli navdušene manifestacije. Von Mackensen se je pozneje odpravil po mestu, si ogledal njegove spomenike in druge znamenitosti. Popoldne se je udeležil kulturnega zborovanja, na katerem je imel govor o kulturnih odnosih med Nemčijo in Italijo. Ob zaključku svojega govora je opozoril na zmaganost politiko osi in junaštvo italijanskih in nemških vojakov. Poslušalci so sprejeli njegov govor z ovacijami in manifestacijami za Hitlerja in Duceja.

Prisilni pristaneč angleškega letala pri Portugalski

Lizbona, 30. marca. s. V bližini rta La Roca, kakih 50 km severno od Lizbone, je bilo angleško letalo prisiljeno pristati. Posadki je poveljal na pomoč neki čoln, ki jo je pripeljal v Lizbono. En angleški letalec je bil ubit, dva sta bila nevarno ranjena. Preostala dva letalca sta bila ne-poškodovana. Zaenkrat še niso bili dognani vzroki prisilnega pristanka angleškega letala.

Bolgarija in Turčija

Sofija, 30. marca. s. List »Slovo« posveča uvodni članek bolgarsko-turškemu odnosu in podarja, da priateljska politika, ki jo razvijata vladi v Sofiji in Ankari, ustrezajo čustvom obeh narodov. Noben teritorialni, etnični in gospodarski spor ne loči obeh dežel.

Carigrad, 30. marca. s. Predsednik republike Izmet İnönü, ki se je več dni mudil v Carigradu, je odpotoval nazaj v Ankaru.

gnezdi. Poginilo je v zrak tudi manjše skledišče streliva. Nekaj granat je treščilo med čete in sovražne šotore. V spopadih izvidniških patrol je sovražnik izgubil več duhov ljudi.

Nad Kotko se je pojavilo v noči na nedeljo sovražno letalo, ki je odvrlo na mesto nekaj bomb. Trije civilisti so bili ubiti dva pa ranjena.

Na osrednjem odseku bojišča v vzhodni Kareliji so Finci obstrlevali sovražno avtomobilsko kolono in poljsko baterijo ter povzročili nasprotniku precejšnjo škodo.

Nad Finskim zalivom so se razvneli večji tirje veliki letalski spopadi. Finski lovci so v teh borbah sestrelili skupno 27 sovražnih lovskih aparatov. Verjetno je bilo sestreljenih še nadaljnjih pet. Finske letalske sile so tako dovršile operacije, ki jih je mogoče primerjati le še z velikim letalskim spopadom dne 25. julija preteklega leta, ko je bilo sestreljenih 26 sovražnih letal. V enem samem spopadu je bilo večer sestreljenih 18 letal od skupne, ki jih je štela 23. Finske letalske sile pa niso izgubile nobenega aparata.

Otok Suursaari osvobojen

Helsinki, 30. marca. s. Poseben komunikativni poročilo, da je bil otok Suursaari v Finskem zalivu, do katerega je prišlo po večdnevni najslabše uspešni ofenzivni akciji na ledu in v zraku. V finske roke so padli številni ujetniki in mnogo vojnega materiala. Nad otokom je bilo razen tega sestreljenih več sovjetskih aparatov.

Konec procesa za dedščino Tolstoj

Bukarešta, 30. marca. s. S posebnim dekretom se je včeraj zaključil proces, ki je trajal 20 let. Tolstojevi dediči so zahtevali od rumunske vlade odškodnino v znesku 83 milijonov za veleposredstvo, ki je bilo Tolstojeva last in ga je rumunska vlada v okviru svoječasne agrarne reforme zaplenila. Posredstvo je v Bessarabiji. Tolstojeva dediča Natalija in Sergij Tolstoj sta z omejenim dekretom dosegla svoje pravice.

Eksplozija pri Stockholmu

Stockholm, 27. marca. s. V bližini Stockholma je nastala velika eksplozija v nekem skladišču. Zrtve ni bilo. Uvedena je bila preiskava, da se doženejo vzroki nesreče.

Svečana proslava fašijev v Zagrebu

Manifestacije solidarnosti Hrvatske in Italije

Zagreb, 30. marca. s. Na pobudo fašistične delegacije pri ustaškem pokretu so priredili včeraj v zagrebškem državnem gledališču svečano proslavo obletnice fašističnih organizacij. Dvorana je bila okrašena z italijanskimi in hrvatskimi zastavami. Svečanosti so se udeležili zastopniki italijanskih, hrvatskih in nemških oblasti fašističnega, ustaškega in narodnosocialističnega pokreta ter velika množica Italijanov in Hrvatov. Med drugimi so bili prisotni italijanski poslanik Casertana, načelnik fašistične delegacije nacionalni svetnik Balestra di Mottola, poveljnik italijanske vojske misije na Hrvatskem, apostolski vizitator, nemški poslanik, zastopnik prijateljskih in zavezniških držav, maršal Kvaternik in zastopniki ustaške milice in mladinskih organizacij.

Svečanost se je pričela z nacionalnimi himnami obeh prijateljskih držav ter z velikimi manifestacijami za Duceja in Poglavnika. Nacionalni svetnik Balestra di Mottola je imel govor, v katerem je navdušeno pozdravil generalnega državnega namestnika generala Eksc. Galbiatia. Eksc. Galbiati je nato govoril o razvoju fašizma v borbi proti istemu sovražniku, proti kateremu se sedaj bori Evropa na vseh in na vseh bojiščih.

Govoril je o vplivu fašistične revolucije na mednarodne dogodke in opozoril, kako so se tudi v drugih evropskih deželah pojavljali pokreti sorodni fašističnemu, ki so prav tako borili za novi gospodarski, socialni in politični red, proti židovski in plutokratski oblasti. General Galbiati je potem govoril o sedanjih vojni in o njenem namenu, ki je v bistvu tak, kakor ga je obeležil Duce že v svojem govoru na zgodovinskem zboru 23. marca 1919. Ob zaključku je izrazil trdno prepričanje, da bo trojni pakt s svojimi zavezniki zmagal. Tesno sodelovanje italijanskega in hrvatskega orožja v borbi proti boljševizmu bo k temu prispevalo svoj delež.

Govor je bil sprejet z velikimi ovacijami za Duceja, Poglavnika, Italijo in Hrvatstvo. Ob zaključku zborovanja in spregovoril se poslanik Casertana, ki je pozdravil prisotne zastopnike oblasti in poveljeval solidarnost obeh narodov, trdno povezanih z rimskimi pakti in dinastičnimi vezmi. Tedaj se je vsa dvorana dvignila

in vzklikala Kralju in Imperatorju ter Sovjetskemu domu.

Ustaški glavni stan je priredil Eksc. generalu Galbiatiu obed, ki so se ga udeležili tudi poslanik Casertana poglavitnikov adjutant Blaž Lorković in drugi zastopniki italijanskih in hrvatskih oblasti. Poglavitnikov pribočnik je v svoji zdravici pozdravil generala Galbiatia v imenu ustaških organizacij, ki sedaj prav tako branijo domovino v borbi proti istemu sovražniku, kakor so se slavne fašistične organizacije nad 20 let borile v obrambi svoje domovine in za svobodo vsega človeštva. Naglasil je, da Duce skrbi za Hrvate in za mlado zavezništvo na drugi strani Jadranskega morja, ki se bori proti komunizmu, dedščini bivše Jugoslavije. Ko bo sedanjí vihar prešel, bo ves civilizirani svet romal na trg San Sepolero v Milanu in v »Briog«. Fašistični pokret dobro razume hrvatsko borbo in se fašisti zato bore ob strani ustašev. Močna ustaška Hrvatska je jamstvo za varnost fašistične Italije na vzhodu, kakor je fašistična Italija jamstvo za neodvisnost ustaške Hrvatske. V znamenju te usodne zveze in neločljivosti obeh borbenih pokretov je Lorković nazdravil Duceju, fašističnemu Imperiu, slavnim fašističnim Milici in generalu Galbiatiu.

General Galbiati je v svoji zahvali izrazil priznanje ustašam za njihovo borbo po vzgledu fašizma, ki se opira na idejni pokret, izvirajoč iz fašizma. Odtod tudi tovariške vezi fašistov in ustašev, odtod sodelovanje za bodočnost Neodvisne Hrvatske. Hrvatska in Italija nista zaveznici samo v sedanjí vojni, ampak tudi za vso mirno budočnost. Ponudba hrvatske krone Savojskemu domu in pogodba o jamstvu za Hrvatsko neodvisnost sta temelna kamenja mlade hrvatske države. Zato jamči, jo oborožene sile in politični prestiz fašističnega imperija. Ob zaključku je nazdravil blagostanju hrvatskega naroda in voditelju ustaške revolucije.

Popoldne je bil generalu Galbiatiu prirejen svečan sprejem. Ob tej priliki je italijanski poslanik izročil znanjenu ministru Lorkoviću in finančnemu ministru Kosaku red velikega ovratnika Italijanske krone, drugim dostojanstvenikom pa večje število nižjih odlikovanj. Zvečer je Poglavitnik priredil Eksc. Galbiatiu intimno večerjo.

Zahteve Indije

Osnovni pogoj je popolna neodvisnost — Malo izgledov na uspeh Crippsove misije

Carigrad, 30. marca. s. Iz New Delhija poročajo, da je Mahatma Gandhi izjavil, da se mu Cripps ne zdi primerna osebnost za pogajanja o indijskih problemih.

»Hindustan Times«, ki je pod vodstvom Gandhija, piše, da je treba biti skrajno previden pri reševanju indijskih vprašanj, položaj pa vendar zahteva naglo in odločno akcijo, da bi se ne zamudila ta poslednja prilika za njihovo ureditev.

Glasilo bengalskega kongresa »Harita Bazar Batraika« pa izraža svoje dvome o izidu Crippsove misije. Churchill se je v svojem govoru v spodnji zbornici skliceval na ponudbe, ki jih je angleška vlada predlanskim stavila Indiji, a jih ta tedaj ni sprejela. Pravega sporazuma na taki osnovi pač ne bo. Odnosaji med Indijci in mohamedanci so se v zadnjem času zboljšali, obe strani si prizadevata najti kompromisni sporazum. Tak pomen je imela tudi poslednja izjava predsednika muslimanske zveze v Indiji, ki je 1. marca dejal: Zahvaljujem se Gandhiju za besede, s katerimi je opozoril na moje stališče, da med Indijci in mohamedanci ni osnovnih blstvenih sporov, vprašanj, marveč da lahko žive v mirnem sožitju.

Še pred prihodom Crippsa v New Delhi je Pandit Nehru objavil spomenico, v kateri je v imenu indijskega nacionalnega kongresa izrazil naslednje želje: 1. britanski parlament mora proglasiti indijsko nacionalno neodvisnost; 2. Indiji je treba priznati popolno enakost pravic v zvezi s svobodnih narodov; 3. takoj po vojni mora indijska nacionalna vlada sklicati nacionalno ustavodajno skupščino, ki bo določila osnove svobodne indijske države; 4. svobodni indijski vladi se bodo morale priznati pravice, da proglasi indijsko neodvisnost; 5. nemudno se bo morala ustanoviti začasna centralna vlada v Indiji.

Že od 15. marca dalje zaseda izvršni odbor indijskega nacionalnega kongresa v Vardi. Na zasedanju podrobno obravnava načrte Pandita Nehrua in druga vprašanja, ki so se pojavila v zvezi s Crippsovo misijo v Indiji.

Zasedanje

Andamanskega otočja

Tokio, 30. marca. s. »Asahi Šimbun« poroča, da so japonske čete, ki operirajo na področju Andamanskega otočja, zavzele otok Aveloth E. Stewart. Na otoku je bilo ujetih 300 indijskih vojakov in 23 angleških oficirjev.

Diktatorska pooblastila Roosevelta

Rim, 20. marca. s. Predsednik Roosevelt je podpisal načrt zakona, ki mu priznava izjemno oblast do konca vojne. Po tem zakonu sme Roosevelt razpolagati s kmet-

jem Američanov, kakor bo to potrebno za vojno gospodarstvo. Med drugim bo smel odrediti, da se delo v industrijskih podjetjih postavi pod vodstvo vlade. Vlada ima nadalje pravico rekvirirati kakršnikoli objekt ali delavnico za vojno industrijo.

Ameriško zlato kopni

Buenos Aires, 30. marca. s. Severnoameriška državna zakladnica je objavila, da so se ameriške zlate rezerve od začetka vojne na Pacifiku zmanjšale za 630 milijonov dolarjev.

Položaj na Kitajskem

Nanking, 30. marca. s. Poveljnik japonskega ekspedicijskega zbora na Kitajskem, general Šunro Hata, je ob priliki druge obletnice povratka nacionalne kitajske vlade v Nanking izjavil, da bodo japonske sile še nadalje pomagale pri konsolidaciji novega nankingskega režima. Izrazil je svoje čestitke spritko velikega dela, ki ga je nankinska vlada doslej opravila na političnem in diplomatskem, kakor tudi na gospodarskem in socialnem področju. Izrazil je tudi svoje prepričanje, da bo nankinska vlada v veliki meri prispevala k ustvaritvi novega reda na Daljnem vzhodu. Tudi poslednji prenos oblasti v angleških koncesijah v Tiencinu in Kantonu na Nanking predstavlja nadaljnji korak za tesnejše sodelovanje kitajskega naroda z Japonsko in ureditev prijateljskih odnosov med obeh narodoma.

Boji na Kitajskem

Sanghaj, 30. marca. s. Japonske oborožene sile, ki imajo na razpolago tudi večje število letal, so pričele v Šantungu čistiti teren od kitajskih čet. V bližini Kaojana na severozapadnem področju Šantunga, je bilo obkoljenih večje število Kitajcev. Letalske sile so operirale predvsem v srednjih predelih dežel. Sovražniki so bile prizadejane že hude izgube. Posebni oddelki japonske vojske so uničili odprna gnezda Kitajcev v Kuki-lju, važnem sovražnem oporišču na šantungskem polotoku.

Sovjetska ekspanzija

Rim, 30. marca. s. Boljševizem ne spi. Boljševiška vlada je obvestila južnoafriški ožemljivi otvoriti več konzulatov. Vlada v Pretoriji se ni mogla protiviti tej sovjetski nameri. Moskva je tudi obvestila generala Smutsa po posredovanju Stafforda Crippsa, da želi, da bi ti konzulati pričeli delovati že s 1. majem. Generalni konzulat v Pretoriji bo imel 50 funkcionarjev. Večina jih je že na poti v južno Afriko. Zastopniki Stalina prihajajo na svoja službena mesta z veliko priljago. Tretja internacionala bo pač izkoristila paradokso dobo ljubezni med boljševizmom in plutokracijo, da si povsod ustanovi svoje celice.

Mesarskim stojnicam bije zadnja ura

Mesarji so se začeli seliti iz lesenih stojnic v veliko moderno tržnico — Pogledi med mesarskimi stojnicami

Ljubljana, 30. marca. Prihodnost se nam predstavlja v belini in stebrovju naše nove tržnice, malo podobne poganskemu svetilu. Nova tržnica prevladuje svojo okolico, stare mesarske stojnice stoje v njeni senci po nižjo kakor zamišljene v svojo preteklost; dva zelo različna pogleda se nudita: pogled na mogočno stebrovje, ki se zdi neskončno, in perspektiva med vrstami tržniških stojnic, vegastih, neenake višine in različnih streh, kakor bi si pričarali srednjeveško sejmšče. Tako je tudi v tem manifestaciji ljubljanskega razvoja.

Zamerili vam bodo, če boste obujali ob tej priliki, ko so štete zadnje ure poslednjim mesarskim stojnicam — sentimentalne spomine. O novi tržnici smo v Ljubljani govorili že desetletja. Lesene mesarske stojnice smo pa vendar kljub temu posebno cenili, morda še tem bolj, čim dalje smo se poslavljali od njih. Kako bi nam tudi ne prišle k srcu, saj najtrajnejša ljubezen gre skozi želodec. Gospodinj so se vedno najraje mudile pri mesarskih stojnicah, kjer so pa bile tudi posebno ljubeznivo postrežene. Izbirale so in diktirale, poznale so anatomijo živali kakor živinozdravnik in vsaka je imela svojega favorita med mesarji, kakor tudi svoj najljubši kosček mesa. Gospodinj niso utegnile odgovoriti si mesarskih stojnic samih na sebi, ker so bile zaverovane v to, kar je bilo razloženo in razvešeno na njih. Če bi jih vprašali, kakšne so prav za prav naše mesarske stojnice, bi ne vedele odgovoriti, saj niso niti vedele ali so lesene.

Zdaj bi nam statistika lahko zelo pomagala; povedala bi nam nam, koliko mesa je bilo prodanega na teh mesarskih stojnicah. Tudi zgodovino bi bilo treba poklicati na pomoč, da bi zvedeli, kdaj so se udomačile mesarske stojnice pri nas. Ob neki priliki smo že pisali, kako je bilo v srednjem veku, ko so stale ob Ljubljani mesnice, kjer niso le prodajali mesa, temveč so ga tudi klali. Ob trdnjaviških hišah Studentovske ulice, ob vrznoži hriba je bila še po vojni ledenica, kjer so v starih časih mesarji hranili meso. Zdaj je vse to pozabljeno. Spominjamo se pa dobro mesarskih stojnic ob raznih sezonah in razpoloženjih. Povsem drugače razpoloženje je n. pr. vladalo med mesarskimi stojnicami pred veliko nočjo ka-

kor pred božičem. Tedaj je bila tam prava razstava gnjati. Prevladovala je rjava barva in prijetno je dišalo po »blagoslovu«, kakor pravi ljudstvo. Mesarji so skušali tekmovali med seboj ne le s kakovostjo mesa, temveč tudi s razstavami svojega blaga. Zato so se tudi postavljali z debelo slanino in s tem, kjer je prodajal bolj belo, brez kapljice krvi. Že od daleč so vabili kupovalce in bilo je skoraj nevarno ozreti se na njihovo blago, kajti sicer se niso mogli otrestiti ljubeznivih mesarjev. Mesarji so bili tako sladki in mili, da niso bili več niti podobni sami sebi.

V tistih časih so mesarji dovažali blago na trg zelo zgodaj, ko je bil vladal na živilskem trgu popoln mir. Gospodinj so spale še dolgo ure po tem, ko je bilo meso že lepo razloženo ter nakupičeno na mesarskih stojnicah. Ni pa mogel spati mesar, ki je stanoval na Poljanski cesti. Mesarji se tekmovali, kdo bo prinesel prvi meso na trg. Nekaj nenavadnega je bilo, če ste videli voznička, ki se mu na mesarskem vozu ni mudilo. Ni se jim mudilo le na trg, temveč tudi s trga. Treba se začeti zapuščati opoldne, nekateri šele ob 13. Preden so odšli, so morali zelo skrbno pomiti ter ostrgati mize in tla, kjer so seki meso, pomiti je pa bilo treba tudi tla. Tržno nadzorstvo je strogo nadzorovalo, da so ostale stojnice snažne po prodaji, ter da duh po krvi in mesu ni še bolj privabljal — podgan. Podgane so imele v okolici mesarskih stojnic pravi eldorado, zlasti še, dokler ni bila regulirana Ljubljana. Tu in tam so gnezdile pod nogami stojnic. Ko so prodajalci odšli, so šle po stojnicah na inspekcijo tudi podgane, zato je bilo treba pač posebno skrbeti za snago. Vsi mesarji so se pa lahko posluževali le dveh vodovodnih pip, prav za prav hidrantov: hidranta v Šolskem drevoredu in hidranta na Pogarčarjevem trgu.

Na te razmere je treba opozoriti, da bo bolj jasen kontrast med stojnicami in tržnico. Ne da bi bilo treba še posebej opozarjati, je samo po sebi razumljivo, da je bila tržnica urejena po vseh sodobnih higienskih zahtevah in potrebah. Idile z inspekcijo podgan je konec. Zdaj stare mesarske stojnice zaslužijo pogled le danam je bolj očiten kontrast med nima in tržnico. Kmalu jih bomo pozabili. Časi mesarskih stojnic so zašli. Mesarji se selijo v tržnico enkrat za vselej in stojnice bodo prihodnje dni padle.

Še ena repriza zime

Ljubljana, 30. marca. Zdaj, ko smo že skoraj pozabili, kako nas je v pretekli zimi zeblo, ko nam je bilo nekaj dni celo vroče, ko smo se veselili še skoraj vseh pomladnih prilastkov — se začneja še ena repriza zime. Ne pretiravamo, kajti vse je v zimskem slogu — burja in sneg.

Vreme se je začelo spreminjati že ob koncu tedna, ko je zapihal izredno močan jug. Nekateri pa niso verjeli v spremembo in se jim je zdelo, da mora tako lepo vreme trajati menda 40 dni — pač, ker verujejo v 40 mučenikov. Tudi v soboto popoldne je pihal zelo močan jug, tako da na prostem ni bilo več prijetno. Sonce se je začelo skrivati za oblake. Včeraj se je pa jug začel vrtati, kakor pravimo, kajti začela je pihati prav tako močna burja. V začetku nismo niti vedeli, da je veter spremenil smer, zlasti še, ker takoj ni bil še posebno mrzel. Nebo se je pooblačilo in zadušilo je po snegu. Meščani pa, ki so že lepo obdelali vrtove, niso hoteli verjeti, da bomo dobili še snega. Zato so se ga davi tem bolj prestrašili.

Dopoldne je medlo kakor sredi zime. Zemlja je že precej topla, zato je skoraj ves sneg skopnel proti, malo je pa vendar pobelil zemljo in strehe. Kljub vsem njenim zastraševalnim manevrom se zdaj zime ne bojimo več, pa tudi sneg ni takšna nesreča, saj velja še aprilski sneg za gnoj. Najbrž ta sneg še ni zadnji. Pri nas včasih sneži še maja. Doslej je pa zima trajala že 5 mesecev, saj je že oktobra petkrat snežilo, tako da bi se zelo radi poslovi od nje enkrat za vselej. Zato zdaj njenega naskoka nočemo niti opaziti.

Oddaja žitnega pridelka

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, glede na svojo naredbo z dne 12. avgusta 1941-XIX št. 83 in smatrajoč za potrebno, da se pripravi sedanjemu racioniranju kruha tiste žitne količine, katere smejo pridelovalci obdržati za prehranjevalne potrebe, odreja:

Clen 1. Količina pšenice, ki jo smejo pridelovalci obdržati za prehranjevalne potrebe zase in za svoje uslužbence po členu 1. naredbe z dne 12. avgusta 1941-XIX št. 83, se z novo letino znižuje od 2 stotov na 1,85 stota na osebo za pridelovalce, ki so neposredni obdelovalci, za njih rodline in uslužbence, ki živijo z njimi v skupnosti, od 2 stotov na 1,75 stota na osebo pa za pridelovalce, ki niso neposredni obdelovalci, za njih rodline in uslužbence.

Clen 2. Pridelovalci morajo na način in v roku, ki ju določi Pokrajinski prehranjevalni zavod izročiti temu zavodu razliko med pridržano žitno količino in količino, določeno s prednjim členom.

Dovoljuje se: a) pridelovalcem, ki so neposredni obdelovalci, da oddajo namesto 15 kg pšenice: 13 kg pšenične moke ali 25 kg koruze ali 21 kg koruzne moke ali 20 kg rži ali 17 kg ržene moke ali 22 kg ječmena;

b) pridelovalcem, ki niso neposredni obdelovalci, da oddajo namesto 25 kg pšenice: 22 kg pšenične moke ali 40 kg koruze ali 33 kg koruzne moke ali 30 kg rži ali 26 kg ržene moke ali 35 kg ječmena.

Clen 3. Za setevne potrebe po členu 4. naredbe z dne 12. avgusta 1941-XIX št. 83 pridržane žitne količine, ki se ne poslabijo za ta namen, se morajo oddati Po-

krajinskemu prehranjevalnemu zavodu do 15. maja 1942-XX.

Clen 4. Kršitelji določb te naredbe zapadejo kaznim iz člena 8. naredbe z dne 12. avgusta 1941-XIX št. 83.

Clen 5. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 24. marca 1942-XX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioli

Zapora žveplanega sadja ali v slanico vložnega sadja, želejev in kandiranega sadja, sadnih mezg, marmelad in sadnih sirupov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in smatrajoč za potrebno, da se uredijo preskrba, porazdeljevanje in potrošnja žveplanega sadja ali v slanico vložnega sadja, želejev in kandiranega sadja, sadnih mezg, marmelad in sadnih sirupov, odreja:

Clen 1. Zaloge žveplanega sadja ali v slanico vložnega sadja, želejev in kandiranega sadja, sadnih mezg (pulp), marmelad in sadnih sirupov kakršne koli vrste in kakovosti, kakor koli konserviranih ali pripravljenih, ki so pri izdelovalcih in trgovcih na debelo, se postavljajo pod zaporo na razpolago Pokrajinskega prehranjevalnega zavoda in jih je treba prijaviti temu zavodu preko občine v petih dneh, kar stopi ta naredba v veljavo.

Clen 2. Razveljavljajo se vse kupoprodajne pogodbe o izdelkih iz prednjega člena, sklenjene pred dnem izdaje te naredbe.

Clen 3. Dovoljena je nadrobna prodaja zalog omenjenih izdelkov, ki jih imajo prodajalci, občinstvu, toda ne nad redno potrebo.

Clen 4. Pokrajinski prehranjevalni zavod se pooblašča, da izda potrebne predpise za ukoriščanje in za ureditev potrošnje prodaje izdelkov iz člena 1. te naredbe.

Clen 5. Kršitve določb te naredbe se kaznujejo, če ni dejanje huje kaznovno, upravno po posebnem postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 v denarju do 5000 lir, v hujših primerih pa z zaporo do dveh mesecev.

Poleg tega se sme odrediti začasni ali trajni odvzem obrtnice pravice kakor tudi zaplenba blaga.

Clen 6. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 24. marca 1942-XX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioli

Prijavna obveznost in zapora za zaloge sredstev za zatiranje rastlinskih bolezni (fungicidov)

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in smatrajoč za umestno, da se uredi porazdeljevanje sredstev za zatiranje rastlinskih bolezni, odreja:

Clen 1. Zaloge mešanice žvepla in modre galice, modre galice in prahu na osnovi bakrovega oksiklorida, ki jih imajo na dan, ko stopi ta naredba v veljavo, v zalogi: tveške in ustanove, ki trgujejo s sredstvi za zatiranje rastlinskih bolezni; na drobno in na debelo, se postavljajo pod zaporo na razpolago Visokega komisariata (kmetijske oddelke), kateremu se morajo te zaloge prijaviti preko občine v šestih dneh.

Clen 2. Zaloge iz prednjega člena morajo vpisati posamezni njih imetniki v posebno prejemno in oddajno knjigo, katero mora predhodno vidati okrajno načelstvo ali mestno poglavarstvo ljubljansko in v katero je treba sprosti vpisovati prejem in oddajo bakrovih sredstev za zatiranje rastlinskih bolezni, njih prodaja se uredi s posebnimi predpisi.

Clen 3. Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo, če ni dejanje huje kaznovno, po posebnem postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 v denarju do 5000 lir, v hujših primerih pa z zaporo do 2 mesecev.

Poleg tega se sme odrediti začasni ali trajni odvzem obrtnice pravice kakor tudi zaplenba blaga.

Clen 4. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 26. marca 1942-XX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioli

Iz Trebnjega

— Osebné izkaznice in dovolilnice za v Ljubljano. Potne dovolilnice za potovanje v Ljubljano izdaja od 17. t. m. dalje Kr. kvestura (policijska) v Trebnjem, ki ima svoj urad v bivši notarski pisarni v oslopij okrajnega sodišča. Zato naj se stranke ne obračajo za potne dovolilnice kr. karabinerjem ali na občino. Vsa ki želi potovati v Ljubljano, mora obenem s prošnjo predložiti na kvesturo dve fotografiji. Osebné izkaznice, ki pa jih je izdala občina, niso veljavne za potovanje v Ljubljano, kakor to mnogi napačno mislijo, in služijo le kot dokaz istovetnosti.

— Nov grob. Na Pristavi se po kratkem bolehanju umrl g. Miha Živec, star 72 let, železničar v pokolu. Naj počiva v miru, žalujocih naše sožalje!

— Za mrtve proglasi. Na predlog svojcev je sodišče proglasilo sledeče osebe za mrtve: Kukučberger Janez, roj. 2. maja 1887 v Megleniku. Pogrešajo ga od leta 1915, ko je kot avstro-ogrski vojak odšel na galitsko fronto, od koder se ni več javil. — Saie Frančiška, roj. 24. septembra 1887 v Dol. Ponikvah, ki je pred 50 leti odšla v Trst in domnevajo, da je nekje v Italiji umrla. — Strah Andrej, roj. 14. oktobra 1889 na Mrzli luži, ki je leta 1912 odšel v Ameriko in je potem izginila vsaka sled za njim. Ker je za vse tri nastopila zakonita domneva smrti, jih sodišče proglasa za mrtve.

S Spodnje štajerske

— Dan nemške vojske. Vsa Spodnja štajerska je v soboto in včeraj svečano proslavila »Dan nemške vojske«. V Mariboru se je pričela proslava v soboto s pestrim večerom, ki so bile vstopnice zanj razprodane že v predprodaji. Včeraj opoldne je bilo v vseh treh mariborskih vojašnicah skupno kosilo iz enega lonca. Med civilno prebivalstvo je bilo razdeljenih več tisoč obedov. V mariborski kadetnici so bile včeraj ves dan filmske predstave s poljskojeziki predavanji. V točko v Celju so imeli razne prireditve. V soboto popoldne je bila slavnostna predstava v kinu »Metropol«. Včeraj popoldne je bila na trgu Adolfa Hitlerja in cesarja Jozefa zanimiva prireditev — bitka tankov, za katero je vladalo med civilnim prebivalstvom največje zanimanje. Popoldne je bil ogled vojašnic. Po cestah je lahko staro in mlado pokazalo svojo spretnost in streljanju in metanju ročnih granat.

— Novi grobovi. V Mariboru sta umrla hotelski sluga Franc Spindler, star 38 let in trgovčeva žena Berta Šofer, stara 40 let. V Celju so umrli Janez Stefan, Marija Orač, Stefan Holnik in Katarina Holnik, vsi iz Celja, dalje Lovrenc Flauiš iz Vesine pri Konjicah, Josip Oroš iz Gornje Pristave pri Konjicah, Julijana Habjan iz Trnave pri Skofji vasi, Gregor Sluga iz Polnikve, Janez Pustoslavšek iz št. Florijana pri Gornjem gradu, Anton Polenek iz Oplotnice, Anton Poček in Agata Šmajš iz Pesja pri Velenju.

— Spodnja štajerska ima nad 500.000 prebivalcev. Po štetju z dne 10. oktobra 1941 ima Maribor 71.440 prebivalcev, okrožje Maribor s svojimi 14 občinami pa 114.178. Ptujsko okrožje je s 37 občinami imelo 107.104 prebivalcev, od teh jih odpade na mesto Ptuj 11.289. S Celjem vred (18.190 prebivalcev) ima 33 občin obsegaajoče celjsko okrožje 143.410 prebivalcev. Radgonsko okrožje ima 11 občin in 39.971 prebivalcev. Trboveljsko okrožje ima 10 občin in 39.417 prebivalcev, brežiško pa 27 občin in 27.434 prebivalcev.

— Smrtna nesreča. V četrtek zvečer se je pripetila na Ptujski cesti v Tezmem pri Mariboru težka prometna nesreča, ki je zahtevala mlado življenje. Neka žena je vodila za roko 4-letnega Viljama Kostanjevca iz Tezma. Kar se ji je deček iztrgal in hotel steči čez cesto. V naslednjem trenutku je pa privozil po cesti tovorni avto, ki je dečka podrl. Nesrečni otrok je zadobil na levi strani glave dve globoki rani in je nezavesten obelzel na cesti. Takoj so ga prepeljali z rešilnim avtom v bolnico, kjer je pa v petek popoldne umrl.

— Poroke v Celju. V Celju so se poročili zadnji dni Franc Pirš z Marijo Sarlah, Franc Pantner z Elizabeto Špuraj, Stanislav Mirnik z Rozalijo Brežnik, Jože Podpečan z Veroniko Škerbel, vsi iz Celja ter Viktor Klenovšek iz Celja z Amalijo Vrabčič iz Zaloš pri Sv. Križu.

— Neobdelane parcele je treba prijaviti. Mariborski župan je pozval vse lastnike parcel, zemljišč in vrtov, naj obdelajo svojo zemljo oziroma prijavijo neobdelane parcele. Nepriljavljene neobdelane parcele bodo prehodno zasežene in obdelane.

— Samarijanski tečaj za učitelje. Namški Rdeči križ priredi 12 in 13. aprila za učiteljsko okrožje Maribor-mesto in Maribor-okolica dvodnevni samarijanski tečaj. Učiteljsko se bo učilo stredni bolnikov o odnosu nuditi pomoč posrečencem prvo pomoč. Tečaj bo vodil deželni šef zdravnikov primarij dr. Ernest Rouvier.

— Nemški Rdeči križ v Brežicah. V Brežicah se je pričel tečaj izobrazbevalni tečaj za samaritanke in samaritanke nemškega Rdečega križa. Tečaj bo trajal 10 tednov in potekalo se bo dvakrat tedensko po dve uri. Tečaj vodi zdravnik dr. Schultz, ki mu pomaga zdravnik dr. Grapland.

— Neprizviden šofer. V Radvanju pri Mariboru se je pripetila prometna nesreča, ki jo je povzročil brezbrzden šofer. Ko se je vradala 55-letna perica Marija Ober-

leht iz Gor. Radvanja domov, jo je prohtel tovorni avto s priklopnim vozom. Obreletova je odskočila v graben, toda šofer je zavil za njo in jo zadel s prednjim kolesom. Zlomilo ji je levo nogo, poleg tega pa je zadobila precej težke notranje poškodbe. Z rešilnim avtom so jo prepeljali v mariborsko bolnico.

— Lep pogreb je imel v torek 24. t. m. rudar Ferdinand Banovec iz Griž, star 54 let, ki je bil zaposlen v rudniku Bukovje pri Celju. Na zadnji poti ga je spremljala velika množica stanovskih tovarišev in tudi vojaštvo z godbo. Njegovega pogreba se je udeležil tudi očetljivi zastopnik oblasti.

Gibanje prebivalstva v Laškem. V prejšnjem tednu so se v Laškem poročili: Martin Podbreznik z Rozo Borko in Franc Vrečar z Marto Potočnik, umrli sta pa Terezija Mačkovešek, stara 67 let iz Brez, in Marija Pertinač, stara 65 let, doma iz št. Ruperta.

Z Gorenjskega

— Veliko zborovanje v Kranju. V torek 24. t. m. zvečer je bilo v Ljudskem domu v Kranju veliko javno zborovanje, ki ga je sklical vodja krajevne skupine Kosa. Dvorana je bila nabit polna, precej ljudi je pa moralo stati zunaj na Goethevem trgu, kamor so po zvočnikih prenašali govor vodje krajevne skupine. Nad 1000 prebivalcev Kranja je prišlo na zborovanje. Krovov govor je bil prečitani v slovenskem prevodu, da bi ga razumeli tudi tisti, ki še ne obvladajo nemščine. Vodja krajevne skupine je izjavil, da gre njegovo prizadevanje za čim tesnejšimi stiki prebivalstva Kranja. Temu namenu služijo vsakomur dostopne govorilne ure, ki jih ima vsak torek in petek zvečer od 19. do 21. v pisarni krajevne skupine. Pretežna večina prebivalstva Gorenjske je pripravljena sodelovati z nami, je dejal govornik.

— 38 delavskih in nemških zborovanj. Prve dni marca je bilo v vseh večjih obratih krajskega okrožja 38 delavskih in nemških zborovanj. Nad 10.000 udeležencev je pazljivo poslušalo govorilne vodstveno okrožje je dalo na razpolago govorilne okrožni vodja Leo Kuss in stabi vodja Herbert Koch sta se pa tudi sama udeležila nekaterih zborovanj. Govorniki so obravnavali bistvo, namene in uspehe nemške delovne fronte, kakor tudi organi, zacijskega javnega zbiranja prispevkov za zimsko pomoč, ki bo v kratkem. Skilcanih bo še več takih zborovanj, dokler ne bodo vsi delavci Gorenjske točno poučeni o organizaciji nemške delovne fronte.

— Dan nemške vojske. V soboto in včeraj je tudi Gorenjska proslavila »Dan nemške vojske«, ki je bil prirejen po vsej Nemčiji z namenom, da se navežejo čim tesnejši stiki med vojaštvom in civilnim prebivalstvom. Ves čisti dobiček raznih prireditev v okviru te splošne manifestacije je za nemško oboroženo silo se bo porabil za zimsko pomoč. V garniziji Skofja Loka in Kranj so vojski sami poskrbeli za pester spored. Razne prireditve so bile pa tudi po drugih krajih. V Kranju se je včeraj prvič javno delilo kosilo iz enega lonca. Včeraj tečen je bil v Kranju zahvalni koncert planjskih lovcev kot nekakšen uvod v proslavo »Dneva oborožene sile«. Obisk je bil tako velik, da so morali koncert v nedeljo ponoviti. Prisostvovali so mu okrožni vodja Kuss, okrožni poverjenik za zimsko pomoč Kmetiški in še mnogi drugi predstavniki stranke, države in oborožene sile. S pevskim društvom iz Celovca je prispele tudi pokrajinski vodja propagande Werl. Peve, na dopustu mudeče se nemške vojske je krajsko občinstvo po koncertu povabilo na družabni večer.

Zborovanje voditelje otroških skupin. Pod vodstvom Trude Holliedrejeve se je vršilo te dni v Kamniku delovno zasedanje voditelje otroških skupin, na katerem so dobile žene in dekleta vsa potrebna navodila za ta važno delo.

— Novi kuharski tečaji. Pod vodstvom ge. Kenda sta se vršila zadnji dni dva kuharska tečaji v krajevnih skupinah Kamnik, Vodice in Homec, ga Abtova je pa vodila kratke kuharske tečaje v krajevnih skupinah Dolso, Komenda, Gornji Tuhtnj, Smartno v Tuhtinski dolini, Ihan, Kamniška Bistrica in Podgorica.

— Domžale bodo olepsali. Na olepsavi Domžal se dela že delj časa. Olepsano bo središče, kakor tudi stranske ulice in poti. Občinska uprava si vneto prizadeva olepsati in preurediti Domžale v smislu nemškega reda in ličnosti.

— Otroški vrtci v Dobu. V otroškem vrtcu v Dobu je bil prirejen nedavno roditeljski večer, na katerem se je zbralo mnogo mater. Po malici se je otroška vrtnarica Gertrude Maier razgovarjala z materami. Večer je bil zaključen s prepevanjem korških pesmi.

— Nov župan v št. Vidu. Občinske posle občine št. Vid je prevzel te dni novi župan Lorenz Maurer. Izročiti, odnosno prevzemu je prisostvoval vodja krajevne skupine Lixti, ki se je dosedanjemu županu Karlu Erjavcu zahvalil za njegovo uspešno delovanje. Občinski uslužbenci so objubil novemu županu vestno in zvesto sodelovanje. Dosedanji župan Erjavc bo tudi v bodoče sodeloval pri vodstvu občinskih poslov kot svetovalec.

— Preoblačenje obrtnikov. Po nalogu poklicne izobraževalne ustanove obrti v Celovcu so priredili v Radovljici tečaj za preoblačenje inštalaterske in kleparske obrti v pogledu sirovin.

Radio Ljubljana

TORER, 31. MARCA 1942-XX

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Pesni in napravi — napoved časa. 8.15: Poročila v italijanski. 12.15: Koncert saksofonista Milosa Zihlerja (pri klavirju ga spremlja M. Lipovšek). 12.40: Koncert sopranistke Albe Panizzera. 13.15: Poročila Vrhovnega Povelstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Radijski orkester pod vodstvom: dirigenta D. M. Sijanica, izvaja pisano glasbo. 14: Poročila v italijanski. 14.15: Koncert Ljubljanskega komornega tria (M. L. povšek — klavir, A. Dermelj — violina, C. Sedibauer — celo). 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Prenočilo »Lyceum d. 51. renze« — prvi del koncerta glasbe dirigenta Guida Guerrinija. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Koncert tenorista Andreja Jarca (pri klavirju: Marijan Lipovšek). 20: Napoved časa — poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.45: Koncert ritmosinfoničnega orkestra Cora, vodi dirigent Alberto Semprini. 21.50: Predavanje v slovenščini. 22: Klasični orkester, vodi dirigent Figuera. 22.45: Poročila v italijanski.

SKEDA, 1. APRILA 1942-XX

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Pisana glasba — napoved časa. 8.15: Poročila v italijanski. 12.15: Koncert sester Stritarjev — pri klavirju Marijan Lipovšek. 12.40: Duet harmonik Golob-Adamc. 13: Napoved časa — poročila v italijanski. 13.15: Poročila Vrhovnega Povelstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.20: Klasični orkester vodi dirigent Mario Figuera. 13.50: Romance. 14: Poročila v italijanski. 14.15: Adamcjev orkester nam igra. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Koncert sopranistke Ksenije Kuševje in baritonista Vekoslava Janka. 19: »Govorimo italijansko« — prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Sinfonična glasba. 20: Napoved časa — poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.45: Se še spominjate teh melodij? Orkester in zbor vodi dirigent Galilino. 21.25: Šrnel Ljubljana. 21.45: Opretna glasba, izvaja orkester pod vodstvom dirigenta Gallina. 22.15: Orkester Cetra, vodi dirigent Barzizza. 22.45: Poročila v italijanski.

Beleznica

ROLENDAR

Danes: Ponedeljek, 30. marca: Amedej DANASNI PRIREDITVE
Kino Matica: Pepelka
Kino Sloga: Kuga v Parizu
Kino Union: Mlada ljubezen
Kino Moste: Dekle z jastrebov in Ocean v plamenih

Literarni večer pisateljice Ivana Albrechta ob 18 v dvorani Delavske zbornice

DEZURNE LEKARNE
Danes: Dr. Piccoli, Tyrseva cesta 6. Hočvar, Celovška cesta 62, Garts, Moste — Zaloška cesta 47.

Naše gledališče

DRAMA

Ponedeljek, 30. marca: zaprto
Torek, 31. marca: ob 17.30: Ifigenija na Tavridi. Premiera: Red. Premierski
Sreda, 1. aprila: ob 17.30: Konto X. Red. Sreda

OPERA

Ponedeljek, 30. marca: zaprto
Torek, 31. marca: zaprto
Sreda, 1. aprila: ob 16.30: Faust. Premier-ski abonma

Spremembe naredbe o sladkovodnem ribarstvu

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odreja na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, glede na § 12, točko 4., in § 4 zakona z dne 20. septembra 1937 o sladkovodnem ribarstvu, glede na naredbo bivše banske uprave dravske banovine z dne 11. maja 1939, III. št. 14

NEDELJSKI SPORT

Torino in Venezia poražena

Enaka usoda je v diviziji B doletela Padova — Na čelu obhoda sta še vedno Torino oziroma Bari

Ljubljana, 30. marca. V nočnem igri odločilo samo goli. Vse druge okoliščine: lepa igra, tehnična premoštnost, brzina, ne veljajo mnogi če jih malo pozabi, medtem ko goli ostanejo v spominu in prvenstvu prinašajo točke in vplivajo na končni izid. V večeršnjem XXII. kolu velja to v polni meri tako za Torino kakor za Venezia. Oba sta ostala neporažena. Torino je doletela Padova, Venezia je izgubila tekmo proti Bari. Oba tekma sta bila zelo zanimiva, posebno ker je sredi tekme prišlo do nevarnih asaniranjov za prva mesta. Italijanski nogometni prvenstvo bo sedaj nedolgo počivalo v obeh višjih skupinah; medtem bodo odigrane tri mednarodne tekme (s Hrvatsko, Madžarsko in Španijo) oddelčnih tekmi v borbi za italijanski pokal ter nekaj odločilnih prvenstvenih tekem iz nižjih razredov. V tem času bo došlo do končne, da se vsi klubovi temeljito pripravijo na finalni zaključek prvenstvenega tekmovanja, ki obeta biti zelo zanimiv.

Stiri tekme v diviziji A so se večerjale z najnižjim in najvišjim rezultatom, ko je en sam gol odločil o dveh točkah. Vse so vseh naivnejše na nedvomno tisti v katerih sta bili poraženi: obe vodilni moštv.

Torino je nastopil v Bologni. Bologna je igrala zadnje tekme z različnimi uspehi; zdi se, da moštvo bolega v napadu. To dokazuje tudi večeršnja tekma, ki jo je deželjsko dobita odlična odbramba Bologne. Torino je oba polčasa prevladoval na igrišču in valil napad na napadom proti svetli Bologni. Toda tam ga je vedno uspešno zadrževala odbramba nasprotnika. ki mu ni dala do čistega položaja. Blizale so se zadnje minute in gledalci so že računali, da bo tekma ostala neodločena. Toda pa se je nenadoma sreča posmejala Bologni. V 43. minuti je Roguzzoni zaključil napad z ostrim udarcem proti mreži Torina in zaga je obvela. Premož Torino dokazuje tudi razmerje kotov, ki je 7:3 za Torino.

Početno se je zgodilo v Venezi v Genovi. Genova je že v drugi minuti prvega polčasa prišla do uspeha po Neriju in s tem je bila tekma že odločena. Vsa napadalnost Venezi ni koristila nič, defenzivna taktika domačinov je zmagala.

Tretja tekma, v kateri je en gol odločil zmagi, je bila v Torinu med Juventusom in Triestino. Juventus je potresel mrežo Triestine v 44. minuti prvega polčasa, ko je Luschetta nebranjeno poslal mimo vratarja. Triestina ni igrala slabo in je zlasti v drugem polčasu dobro osvajala teren na nasprotnikovi polovici igrišča, toda odbramba Juventusa je preprečila vsak njen odločilni poskus. Dve točki si je večerj z enim golom priborila tudi Modena. Tekma z Laziom je bila zelo živahna. Modena je prišla v vodstvo tik pred koncem prvega polčasa. V drugem polčasu je nekje časa Lazio prevladoval, Modena na se lute branila. V takem ozračju je prišlo do dveh incidentov in sodnik je moral izključiti po enega igralca od vsakega moštva. Koti 4:3 za Modeno.

Tesno zmago si je priboril tudi Milano proti Fiorentini. Poveda je v začetku Fiorentine, vendar je Milano prvi dosegel uspeh. V 12. minuti je Meazza potresel mrežo. Priročnost za izenačenje se je ponudila Fiorentini v 26. minuti, ko je sodnik odredil enajstmetrovski proti Milanu. Vrtar Milana na te strele ubranil. V drugem polčasu je Milano povisal rezultat v 6. minuti po Boffiju, v 14. min. pa ga je Fiorentina znižala kar je potem ostalo do konca, čeprav je Fiorentina po novi enajstmetrovski znova prišla do možnosti izenačenja. Toda tudi to je vratar Milana, ki je bil najboljši mož na polju, ubranil.

Roma je na svojem igrišču premagala Atalanto. Tekma je bila izredno razgibana in zanimiva. Obe moštvi sta si bili zlasti v začetku enakovredni. V prvem polčasu je prišla v vodstvo Roma, ki je v 40. minuti Panto zabil gol iz 20 metrov oddaljenosti. Isti igralec je potem v 11. minuti povisal, nakar se je Roma potegnila v obrambo in je Atalanta napadala do konca brez uspeha.

V Livornu je Livorno dosegel najvišjo zmago proti Ambrosiani. Goli so padli v 27. in 43. minuti prvega in v 43. minuti drugega polčasa. Tekma med Napolijem in Liguri v Napoliju je ostala neodločena. Napolij je večino igre imel v svoji oblasti vendar je moral dopustiti, da mu je Liguria odnesla pol izkupička. Koti 8:2 za Napolij.

Podrobni rezultati večeršnjih tekem v diviziji A so:

Modena: Modena—Lazio 1:0 (1:0).
Roma: Roma—Atalanta 2:0 (1:0).
Livorno: Livorno—Ambrosiana 3:0 (2:0).
Napoli: Napoli—Liguria 1:1 (1:1).
Bologna: Bologna—Torino 1:0 (0:0).
Torino: Juventus—Triestina 1:0 (1:0).
Genova: Genova—Venezia 1:0 (1:0).
Milano: Milano—Fiorentina 2:1 (1:1).

Stanje v tabeli: Torino (35:26) 30 točk, Roma (34:18) 29, Venezia (29:17) 28, Genova (33:21) 26, Juventus (33:30) 24, Bologna (35:25) in Lazio (38:29) 23, Milano (42:35) 22, Triestina (20:23) 21, Liguria (31:38) in Livorno (28:38) 20, Atalanta (27:29) Fiorentina (34:40) in Ambrosiana (25:32) 19, Napoli (23:41) 15 in Modena (15:42) 14 točk.

V diviziji B se je zdelo, da je med vodilnimi moštvi edino Padova nesigurna, ali bo zmogla svojega nasprotnika ali ne. Res je tudi po predvidevanju Bari premagal Savono, Vicenza Pro Patrio in je Padova izgubila proti Fiumani. Presenetila na je Novara ki je v prejšnjih kolih nabirala točke tekmo za tekmo. Večar pa jo je na njenem igrišču porazila Pisa. Od ostalih tekem je važna zmaga Pescara proti Udineseu.

Tekme so se končale v diviziji B takole: v Bariju: Bari—Savona 1:0, v Pratu: Prato—Alessandria 2:0, v Vicenzi: Vicenza—Pro Patria 3:0, v Udinu: Pescara—Udinese 2:1, v Fiumi: Fiumana—Padova 2:0, v Lucchi: Lucchese—Reggina 0:0, v Novari: Pisa—Novara 3:2, v Sieni: Siena—Fanfulla 2:0, v Bresciji: Brescia—Spezia 2:1.

V tabeli je položaj naslednji: Bari (31:17) 33 točk, Vicenza (34:10) in Padova (33:24) 30, Novara (33:16) 29, Brescia (39:21) in Pescara (31:18) 28, Spezia (28:22) 24, Alessandria (27:31) 23, Fanfulla (31:27) in Pisa (29:38) 22, Udinese (21:30) 20, Savona (28:30), Siena (28:30) in Prato (20:35) 18.

Fiumana (26:37) 17, Pro Patria (24:29) 16, Reggina (14:32) 13 in Lucchese (14:03) 7 točk.

Salvatore Costantino znova zmagovalec v tekni na 10 km

V San Vittore Olona je bilo večerj grom country tekmovanje na 10 km, ki so se ga udeležili vsi najboljši italijanski tekači dolgoročni. Med favoriti so bili državni prvaki Salvatore Costantino, Giuseppe Italia, Giovanni Torassa in Ettore Padovani. Polovico proce so pretekli skupaj Costantino, Italia in Torassa. Kmalu po obratu pa se je Costantino začel oddaljevati in je prevzel sam vodstvo, tako da je prišel na cilj 70 m pred drugim. Vrstni red je bil naslednji: 1. Salvatore Costantino (Guf. Napoli) v 31 minutah, 2. Giuseppe Italia (Guf. Cremona) 3. Giovanni Torassa (Don. Az. Ilva Savona), 4. Ettore Padovani (SA Bentegeodi, Verona) 5. N. Marconi (Vigili del Fuoco, Palermo).

Sabljaški dvoboj Italija—Švedska 22:11

Sabljaški dvoboj med sabljači Italije in Švedske v Stockholmu se je zaključil z visoko zmago Italijanov. Zmaga slednjih ni bila ogrožena niti v enem kolu in je napredovala do zaključnega rezultata takole: 4:2, 8:4, 11:6, 15:8, 19:8 in 22:11.

Posamezni so prvenstveni rezultati takole: Od Italijanov Battaglia s 5 zmagami, E. Mangiarotti 4, Marini 4, Rastelli 3, D. Mangiarotti 3 in Accostoni 3; od Švedov: Ljunquist 4, Drakenberg 3, Grut 2, Forsell 1, Corvel 1 in Waldemester brez zmage.

Hokej: Italija—Nemčija 2:1 (0:0, 2:1, 0:0)

DNEVNE VESTI

— Iz »Službenega listca.« Službeni list za Ljubljansko pokrajino št. 25, z dne 18. marca 1942. XX. E. J. objavlja naredbe Visokega Komisarja: določbe o oddajanju žitnega pridelka, zapora žveplanega sadja in v slano vložnega sadja, železov in kandiranega sadja, sadnih mezo, marmelad in sadnih sirupov, prijavno obveznost in zaporo za zaloge sredstev za zatiranje rastlinskih boleznih (fungicidov).

— Intenzivna delavnost zavodov za dajanje poljedelskega kredita. Napori italijanskega kmetijstva, da bi doprinesli k več k skupnemu uspehu v sedanjem odločilnem položaju, učinkovito podpirajo zavodi in združenja, ki jim je režim poveril upravljanje kmetijskega kredita in krediti za razne izboljšave. Kakor poudarja Agit, je največji in najpomembnejši zavod, ki se udeležuje na tem poprišču dajanja kreditov Državni konzorcij za kmetijski izboljševalni kredit, ki mu pomagajo številni drugi manjši in poverjeni s specijalno kmetijskimi kreditnimi posli. Važno je izboljševalni kredit izhaja zlasti iz dejstva, da vsi posojilci, ki jih je odobrili, znatno povečajo višino posojil vseh ostalih zavodov skupaj. Od njegove ustanovitve do 31. decembra preteklega leta je minilo že 14 let, kar se uspešno udeležuje na tem polju. V tem času je odobrila nad 2.000.000.000 lir kreditov. Odobrena posojila so bila v veliki večini namenjena najvažnejšim potrebam kmetijskega gospodarstva in je zavod odobrila za kmetijske zgradbe posojila za 723 milijonov lir, za zemeljske izboljšave in namakalne naprave 527 milijonov lir in za potrebe kmetijskih podjetij 369 milijonov lir. Lani je zavod odobrila skupno za 215 milijonov posojil, med tem ko jih je 1. 1940 le 160 milijonov lir. Od lanske vsote je dobila severna Italija 66 milijonov, srednja Italija 38 milijonov in južna ter otoška Italija 98 milijonov lir.

— Junaska smrt bersaljskega poročnika. Na ruski fronti je padel bersaljski poročnik Guglielmo Taralli, star 30 let. Doma je bil iz Milana. Bil je večkrat ranjen, sedaj je junasko izdihnil. Pred omdomom na fronto je vodil fašiste d'Annunzijske skupine v Milano.

— Proslave italijanskega skladataja Rossinija na Madžarskem. 150letnica rojstva skladatelja Gioacchina Rossinija bodo proslavili v Budimpešti, kakor poroča Agit, v prizoritvijo »Viljama Tell« v državni Operi. Razen tega pa je z enaki smotom začela po Madžarskem svojo turnejo italijanska družba, ki jo vodi Mario Labina. Že večerj so v Budimpešti z velikim uspehom vzporedili »Pepelico«, ki jo je vglasbil Rossini.

— Važna javna cestna dela v Dalmaciji. V Dalmaciji se sedaj izvaja obsežen načrt, ki predvideva ureditev vsega dalmatinskega cestnega omrežja. Gre za dela, ki naj znatno pripomorejo k uspešnemu razvoju prometa med dalmatinskim gospodarskim središčem in gospodarskim središčem sedanjih dežel. Dalmatinski guverner je aredu marca izdal vse potrebne naredbe, s katerimi je odredena takojšnja ureditev številnih manjših in manjvažnih cest v Zadrski pokrajini. Ta dela, za katere so predvideni stroški v skupnem iznosu približno milijon lir, bodo izvedena v najkrajšem času, tako da bo na cestah kmalu promet tekel v polnem obsegu.

— Iz trgovinskega registra. Obrtna banka v Ljubljani: Po sklepu občnega zbora z dne 3. februarja 1942. se je družba razdelila in prešla v likvidacijo. Likvidatorji: Dr. Zirovnik Janko, odvetnik, Jelenič Jernej, tovarnar, Kovarčič Anton, pekaški mojster in dr. Stele Albin, bančni podpravitelj. — Peter Podhoršek, trgovina z vinom in Ljubljani: vpilse se prokurist Hafn Miha, bančni uradnik v Ljubljani. Zadruga ne opekarne d. d. v Ljubljani: izbrise se član upravnega sveta Zdenko Knez.

— Iz razpisnega registra. Zaradi končane likvidacije je bila izbrisana iz zadrugnega registra Osrednja tipkarska zadruga r. z. o. z. v Ljubljani.

— Razpisna zdravniška služba. Bolniška blagajna trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani razpisuje mesto pogodbenega zdravnika za splošno prakso v zdravniškem okolju Novo mesto. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 13. aprila.

— Pisma za inozemstvo je treba oddati na pošto osebno. Od 30. marca t. l. dalje morajo predati stranke svoje pismenke pošilke za inozemstvo osebno na pošto. V Ljubljani je za sprejem takih pošilk določena je pošta Ljubljana I (glavna po-

Sobotna mednarodna hokejska tekma na ledu med Italijo in Nemčijo se je zaključila z zmago Italije z 2:1.

Rugby: Padova—Politehnika Bukarešta 13:6. Mednarodna rugbyjska tekma med padovanskim moštvom in bukareštanskimi vseučilišni se je končala z visoko zmago domačinov 13:6.

Sporod nemških kolesarjev

Nemška kolesarska zveza je objavila svoj letošnji spored kolesarskih dirk. Spored obsega številne prireditve od aprila do septembra na dirkališčih in cestah. Naj omenimo le najvažnejše.

Hitrostno prvenstvo za profesionalce bo 7. junija na Dunaju, prvenstvo diletantov pa 26. junija v Dortmundu. Sporod določa tudi naslednje mednarodne prireditve 24. maja Nemčija—Italija v Wuppertalu, 14. junija Madžarska—Nemčija za diletante v Bratislavi, 18. julij Švica—Nemčija samo 44 diletante na Dunaju, 23. avgusta Nemčija—Italija v Milano, 20. septembra Italija—Nemčija na dirkališču.

Sporod navaja 76 cestnih dirk, med njimi je 7 za profesionalce. Za diletante, cestne dirkače so določena mednarodna tekmovanja s Holandi, Danci, Norvežani in dirka Dunaj—Budimpešta—Dunaj za Binketi. Prvenstvo tekmovanje profesionalcev je razdeljeno na tri dirke, prvenstvo diletantov pa bo 12. julija na progi Saarbrücken—Dilligen—Neunkirchen—Saarbrücken.

Velik uspeh jesenskih ping-pongarev na Dunaju

Znana jesenska pingpongarska štumbl in knjišč sta nastopila nedavno na Dunaju proti I. moštvi RSG Wien, ki je eno najboljših namiznih teniških moštav Dunaja. Jesenična sta sigurno zmagala z 8:0 in ponovno dokazala svojo premoč. Naslednji dan sta nastopila v Trainskirchnu proti moštvi BSG Semperit in zmagala s 5:0. Nastopila sta tudi v Badnu, kjer sta zmagala z enakim rezultatom 5:0.

— Pošilke se morajo predati pri za to določenem okencu nefrankirane v roke poštnega uslužbenca, pošiljatelj odnosno prenašalec mora plačati poštino ter se hkrati legitimirati. Za legitimiranje so dopustne vse zakonito priznane listine s fotografijo, ki so jih izdala drž. oblastva, potni listi, propustnice, orožni listi (bodi za osebno obrambo ali za lov), voznika (šoferska) izkaznica, izkaznice stranke (Partito Nazionale Fascista), izkaznice U. N. U. C. I. (Unione Nazionale Ufficiali Congedo), osebne izkaznice, poštne izkaznice za istovetnost in knjižice državnih upokojencev.

— Gostovanje hrvatske opere v Italiji. Da bi se poglavitno kulturni odnosi med Italijo in Neodvisno Državo Hrvatsko, bo ansambl hrvatske opere priredil predstave v največjih italijanskih gledališčih. Ta obisk je neke vrste oddolžitve za uprizaritve ansambla rimske opere v Zagrebu.

— Pravilno frankiranje razglednic. Čeprav je bilo o pravem času objavljeno, da se s 26. marcem ukine pošiljanje razglednic z znankami po 10 in 20 centesimov, vizitk z znankami po 20 in 40 centesimov ter da bo takoj pošta vrnjena, če bo odpošiljalni znan, se le še dogaja, da ljudje oddajajo na poštah še mnogo take pošte. Pri tojno ministarstvo opozarja javnost na svoje odredbe in znova naglašja, da bo pošta odpravljala le pravilno frankirane razglednice. Vizitke in sporočila morajo biti frankirana, kakor pisma.

— Ureditve obmejnega prometa na Hrvatskem. V prometnem ministarstvu v Zagrebu so se pričela v četrtek posvetovanja z nemškimi strokovnjaki o ureditvi obmejnega prometa na kolodvorih Dobova, Savski Marof in Gjurman.

— Bankst iz Hrvatske. Hrvatska ima dokaj bogata ležišča bauksita, večinoma v okolici Knina, Senja in Mostarja. Bauksit se iskarišča s pomočjo nemškega, madžarskega in švicarskega kapitala ter gre večinoma v inozemstvo. Hrvatska namerava zgraditi tovarnico aluminija. Leta 1935. so pridobili v bivši Jugoslaviji 216.200 kg bauksita, leta 1938. pa že 404.000. Vsa ležišča bauksita, kar jih je imela bivša Jugoslavija, so pripadala Hrvatski, ki bo lahko zdaj izvažala mnogo bauksita.

— Obvezna prijava pogonskih jermenov v Srbiji. Srbska centrala za usnje je pozvala vse trgovce, ki imajo na zalogi pogonske jermene iz usnja ali gumija, naj prijavi svoje zaloge najkasneje do 10. aprila.

— Plugi za srbske kmetje. Srbski minister za kmetijstvo in prehrano je dal na razpolago 4.800.000 din kredita za nabavo plugov doma in v inozemstvu. S tem denarjem kupljene plugove bodo dobili samo taki kmetje, ki imajo dovolj zemlje za obdelovanje, lastnih plugov pa ne.

— Pospeševanje pridelovanja lanu in konoplje v Srbiji. Generalni pooblaščenec za gospodarstvo v Srbiji je dal iz jugoslovanskega bombažnega konta 2.000.000 din za pospeševanje pridelovanja lanu in konoplje. Večina tega denarja se bo porabila za nakup semen. Glavna zveza kmetijskih zadrug in Srbska kmetijska zadruga dobita po 900.000, Uljorod A. G. Beograd po 200.000 din. Seme se bo prodajalo kmetovalcem s 33% popustom.

— Nesreče. Od sobote do danes so bili v Ljubljansko bolnico sprejeti trije ponesrečeni. — V soboto je 51-letni mizar Matej Pirih iz Ljubljane skočil tako nesrečno s tramvaja pred Figovcem, da si je pri padcu zlomil desno nogo. — Janez Hojan 5-letni sin finančnega podprejeda iz Ljubljane, si je pri igri zlomil levico. — Janez Marmor, 12-letni sin krojača iz Begunji pri Cerklju, se je obesil zadaj na neki voz; med vožnjo je padel pod voz in si zlomil levo nogo.

— Gozdni požari. Po nesrečnem naključju je nastal velik gozdni požar pri Cave Aureliane, ki je uničil 880.000 kv. m grmičevja in 2000 kv. m borovega gozda. Tudi pri Corgnalu, Divacci, S. Canzianu in Senoscechi so bili slični požari. Gasilcem se je posrečilo omejiti oganj.

— Razkrinkani hazardisti. Staro sportno igrišče na Montebeilu v Triestu je postalo pravo točišče hazardne igre. Sedaj pa so organi javnega reda izsledili družino hazardnih igralcev; nekateri med njimi so bili že zajeti.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave od petkov in od 10. u. 18.15. ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA • TELEFON 22-41

Prekrasen praviljen film — najlepša zabava in umetniški užitek za staro in mlado

Pepelka

Roberto Villa — Silvana Jachino — Paolo Stoppa itd.

KINO UNION • TELEFON 22-21

Mlada ljubezen

Poslednja študentska življenja Vanna Vanni, Sorella Vanni

KINO SLOGA • TELEFON 27-30

Močna, občutvena filmska drama

Kuga v Parizu

Kristina Söderbaum, Frits v. Dogen

Od sobote 28. III. dalje

— Smrt med odbijači tovrnega vlaka. Na glavni postaji v Goriziji je prišel 29-letni železniški uslužbenec Ersamo Gobbo med odbijači tovrnega vlaka. Revez je dobil smrtno poškodbo in je kmalu zatem izdihnil.

— Nečloveška žena. V naselbinji S. Cesario Panaro pri Modeni je vzbujala pozornost sovačevan brikada Gaetana Santunione, ki ga je žena Caterina imela vedno zaprtega v hiši. Oropan je bil svobode, brez vsake pomoči, nemalokrat brez hrane ter izpostavljen muham in bojevitosti lastne žene. Vse te in druge reči so prišle na uho tamošnjim karabinjerjem, ki so v ženi in odsotnosti izvršili temeljito

Dve novosti v gledališču

V Operi Fr. Leharjeva »Indija Koromandija« — V Drami Oester-Bernauerjeva tridejanka »Konto X«

Ljubljana, 30. marca. Najbolj plodoviti in sloviti skladatelj moderne dunajske opere je po svojem najmočnejšem uspehu z »Veselo vdovo« presenetil svoje častilce 1. 1906. z opero za male in velike otroke z naslovom »Peter in Pavel potujeta v Šarafijo«. Presenečenje je bilo veliko, saj je Lehar po vsebinsko pikantni, glasbeno strastni in objestni sentimentalni »Veseli vdovi« nastopil z otroško, preprosto glasbo, kajpak bogato melodij, takoj sprejemljivih otroškim ušesom.

Besedilo, ki spominja na »Lumpacija Vagabunda«, je skromno originalno in odkrito tendenčno poučno, saj kaže, da ni na svetu druge sreče kot ta, ki jo prinese znoj. Kajti v Šarafiji samo jedo, pijejo in spe. »Če to ni dolgočasen svet in to naj traja vse življenje? Ne, rajši v bečo in trpljenje!« Tako se Peter in Pavel, v Šarafijo pobega čevljarstva vajenca, ki sta nekda pri pijancu Knefracu mnogo hudega prestala, stradala, a vsaj tudi nekaj delala, vrtna skesana in razočarana k mojstru, ki se je medtem tudi izpremenil v treznega in marljivo delavnega moža ter skrbnega očeta. Spoznala sta, da prinaša na svetu srečo le delo, skrb za vsakdanjski kruh, ne pa lenoba in nezaluzena polna slekda v Šarafiji.

To naivno didaktično zgodbo je naš duhovito humoristični pesnikovec Ivan Rob poslovenil in hudomušnemu besedilu dodal mnogo svoje šegavosti in dovptnosti; izpremenil je ime Šarafije (pravilneje dežele, v kateri ljudje le uživajo in postopajo kakor »afne«, opice) v »Indijo Koromandijo«, imeni vajencev iz Petra in Pavla v Jaka in Miho ter vse skupaj ponasil in podomačil. Vsi dialogi so v vezani besedi z rimami, in je zlasti z njimi pokazal Ivan Rob, da je spreten in besednega humorja bogat versifex, čigar stihni zahtevajo jasnega izgovora in pravilnega naglašanja, ako naj dosežejo poln vtisk. Kajti v besedni igri, besednih vezah in rimah je baš dovtip in duhovitost. Dirigent R. Simoniti je otroško pravljico s solisti, zborom, baletom in orkestrom skrbno nastudiral, scenograf V. Skružny lepo opremil ter dal gori iz riza in kraljevske dvorani dovolj fantastičnosti, režiserka Maša Slavčeva pa je poskrbela za naraven in živahen potek dogodkov, razporejenih v osmih slikah.

E. Barbičeva igra Marljivo, vilo pridnosti in dela, ter zastopa obenem romantično lepoto dobrotosti in pameti. Belizar Sancin prav prožno predstavlja, poje in pleše Lenigoja, duha lenobe in potepušva. Odlični mojster čevljar Knefrac je Z. Pianec, ki dobro poje, izrazito igra in naravnost vzorno podaja vezano besedilo. Njega razume tudi deca vsake besede! Čevljarjeva žena je Bogdana Stritarjeva, ki se naglo razvija v spretno igralko in je zapela uspankovo izvrstno. Večje vloge imajo še Smrčimir, kralj, ki ga z učinkovito komiko igra Joško Rus, kraljica Eyalita, ki jo predstavlja z do-

prekasko. Pred seboj so zagledali moža, čigar zunanost je živo prikazovala sledenje trpljenja in muke. Zaman je skušal Santunione ublažiti vtis, ki ga je napravila na karabinjerje njegova žalostna usoda. Našli so v hiši lepo zalogo moke in drugih živil, ki jih pa mož ni bil deležen. Zdravniška preiskava je pokazala, da je bilo Santunionovo telo v stanju propadanja in najhujšega pomanjkanja. Na obrazu je imel poškodbe. Oblast je poskrbela za naglo pomoč, ki naj prepreči Santunionovo žalostno smrt. Njegova žena pa je ovadena in se bo morala zagovarjati.

— Javno razsvetljavo bodo v smislu razglašali ukinitili v Cremonii ter okolišu ob nočeh, ko bo mesec sijal.

Iz Ljubljane

— Literarni večer pisatelja Ivana Albrehta se bo vršil neprekinjeno danes ob 18. uri v dvorani Pokrajinske delavske zveze (Delavske zbornice), na Mikošičevi cesti. Na izredno zanimivi prireditvi bodo sodelovali: univerzitetni prof. dr. France Veber, g. Valo Bratina, pianist g. Rafael Ellet in g. Gabrijelčičeva. Pisatelj Albreht bo v Ljubljani s svojimi deli prvič nastopil, nocojšnji literarni večer pa bo druga taka njegova prireditve. Dela našega priznanega pisatelja bo brala članica ljubljanske Drame, g. Gabrijelčičeva. Albrehtov literarni večer bo brez dvoma dogodek.

— Iz šentjakobske knjižnice v Ljubljani je za poletni čas od ponedeljka 30. t. m. dalje odprta vsak delavnik dopoldne od pol 10. do 12., popoldne pa od 3. do 7.

— Iz Umri je večerj nastarejši gaslec, ljubljanski mešan, g. Ivan Perne. Pogreb bo v torek, dne 31. marca ob 16. z 3al. Bodi mu lahka zemlja!

MALI OGLASI

SECE

mora biti dobro oskrbovano s krvjo in kisikom. Da to dosežete, pijte dnevno Ambrozevo medicino, ki jo dobite pristno le v Medarni, Židovska ul. št. 6, Ljubljana.

PREMOG DRVA

L. Pogačnik LJUBLJANA Bohoričeva ulica 5 Telefon 20-59

Inserirajte v »Slov. Narod«

BUDINO con PESCE

Oggi che l'alimentazione dell'uomo è regolata con estrema razionalità, il Budino La Rocca merita ogni preferenza come alimento completo. Entrano nella sua composizione pesce, olio puro d'oliva e verdura, tre elementi basilari, di altissimo tenore nutritivo e squisitamente appetitosi.

RIBJA PASTETA

Dandanes, ko mora biti vsa prehrana urejena s skrajno racionalnostjo, pač malošča RIBJA PASTETA La Rocca vsako predočnost kot popolno hrano. V njeno maso je vmešano ribje meso, čisto olivno olje in zelenjava, tri osnovne stvari, ki so rednice in izredno tečne.

LA ROCCA

Zdravstvena domova

v Metliki in št. Jerneju

Kaj sta storila lani za zdravstvo na Dolenjskem — Nekaj ugotovitev o splošnih zdravstvenih razmerah

Ljubljana, 30. marca

Če opisujemo delovanje naših zdravstvenih domov, nikakor ni mogoče prezreti dela zdravstvenega doma v Metliki. To pa velja tudi za zdravstveni dom v Črnomlju. Obe ustanovi sta že doslej storili izredno mnogo za izboljšanje splošnih zdravstvenih razmer na Dolenjskem. Mnogo dela sta opravili tudi lani, ko delovanje ni bilo več neovirano. V drugi polovici leta so bile razmere v glavnem zopet urejene, tako da so delali v nezmanjšanem obsegu.

Metliški zdravstveni dom

Območje metliškega zdravstvenega doma obsega združene zdravstvene občine, ki štejejo 11.000 prebivalcev. Zdravstveni dom ima 5 oddelkov: šolsko polikliniko, otroško polikliniko, splošni ambulatorij, posvetovalnico za dojenčke in otroke in protituberkulozni dispanzer. Zdravniško lelo opravlja pokrajinski (prej banovinski) zdravnik. Zaposlena je tudi zaščitna sestra. Delovanje zdravstvenega doma je bilo lani pod vplivom vojnih razmer. Obisk je tu in tam v primeri z obiski predlanskim narasel, druge pa nazadovol.

Zdravstvene razmere šolarjev

Pod zdravstveno zaščito šolske poliklinike v Metliki spada 11 šol, ki jih je lani obiskovalo 2045 učencev. Lani so pregledali na polikliniki 716 šolarjev. Največ je bilo obolenj kirurškega značaja.

Telesna snaga pri šolarjih nikakor ni bila vzorna. Zdravnik je tudi ugotovil, da otroci niso bili pravilno hranjeni ter da so v splošnem slabotni. Infekcijskih obolenj, razen garji, pa lani ni bilo v večem številu. Priredili so tako zvano mlečno akcijo; delili so 60 do 70 otrokom na dan po 200 gramov toplega mleka in kos kruha. Revnim otrokom so delili tudi zdravila v zdravstvenem domu. Tako so razdelili tudi nekaj ribjega olja, a jim je kmalu pošlo. Bole šolarje je obiskovala zaščitna sestra in je napravila 32 obiskov.

Zdravi otrok ne pošiljajo

v pregled

Precej dela je imela otroška poliklinika za bolezni dojenčev in otrok v predšolski dobi. Z zdravniškimi nasveti se je okoristilo 235 otrok. Najbolj pogosta so bila obolenja zaradi prebavnih motenj. V posvetovalnici za dojenčke so nudili pomoč 63 dojenčem. Značilno je, da se posvetovalnice poslužujejo v splošnem le matere iz Metlike. Ustanova je namenjena seveda tudi kmečkim materam iz območja združenih zdravstvenih občin, toda med ljudstvom se vedno prevladuje mnenje, da zdravi otroci ne potrebujejo zdravnika. Sicer je pa bil lani obisk v posvetovalnici večji kakor predlanskim. Zaščitna sestra, zaposlena v posvetovalnici, je pa napravila mnogo obiskov po vaseh (436), da je dajala nasvete materam. Za primer naj navedemo delo otroške poliklinike zdravstvenega doma v št. Jerneju. Tam je bilo lani 106 pregledov dojenčev in 193 otrok v predšolski dobi. Največ obolenj je bilo za kožnimi boleznimi, in sicer 55%. Mater je prišlo na posvetovalnico 29. Posvetovalnico za matere je obiskalo 80 otrok. Zaščitna sestra je napravila na domovih mater dojenčev in otrok v predšolski dobi 517 obiskov, razen tega je pa napravila še drugih 88 službenih potovanj.

Zdravstvene razmere odraslih

V splošnem ambulatoriju zdravstvenega doma nudijo brezplačno zdravniško pomoč revnim, ki se izkažejo z ubožnim listom. V metliškem zdravstvenem domu je bilo v splošnem ambulatoriju lani 1331 obiskovalcev, približno prav toliko kakor predlanskim. Obolenja so pa bila po večini lažjega značaja. Največ je bilo kirurških obolenj, a precej tudi notranjih. Tudi pri odraslih so bila obolenja za srabom pogosta. In ugotovili so neka primerov trihotije. Novo kopališče v Metliki, izročeno lani svojemu namenu, bo mnogo pripomoglo, da se bodo ljudje navadili snaznosti ter da bo manj obolenj, ki jih povzroča predvsem nesnaznost. Obisk v metliškem protituberkuloznem dispanzerju je lani malo nazadovol. Pregledali so 316 obiskovalcev in 77 so dali pnevmotorak. Akcij na terenu lani niso mogli izvesti; nameravali so začeti sistematično preiskovati zdravstvene razmere po vaseh. Šentjernejški zdravstveni dom nima protituberkuloznega dispanzerja. Uspešno zdravljenje tuberkuloznih je na področju šentjernejškega zdravstvenega doma precej težavno. Lani so v zdravstvenem domu pregledali 109 jetičnih. Razen tega je bilo v evidenci še 72 bolnikov. Starši otrok iz oddaljenih krajev pogosto

nimajo časa ne denarja za potovanja, da bi jih privedli na rentgenski pregled in je zaustavljanje tuberkuloze tudi zaradi tega ovirano.

Obolenja za nalezljivimi

bolezni redka

Lani je bilo na področju obeh zdravstvenih domov sorazmerno malo obolenj za nalezljivimi boleznimi. Pač pa je lani v metliškem zdravstvenem domu iskalo precej ljudi zdravniško pomoč v strahu pred steklinom. Psi so jih ogrižli 17. Na področju šentjernejškega zdravstvenega doma sta bila ugotovljena dva primera javice, pri otrokoma, ki nista bila cepljena. Bilo je tudi eno obolenje za nalezljivim meningitisom. Več primerov obolenj je bilo za ošpicami, garjami in tudi nekaj za vodeniimi kozami. Na področju obeh zdravstvenih domov ni bilo lani ugotovljenega nobenega primera veneričnih obolenj. Prav tako ni bil ugotovljen noben primer obolenja za malarijo.

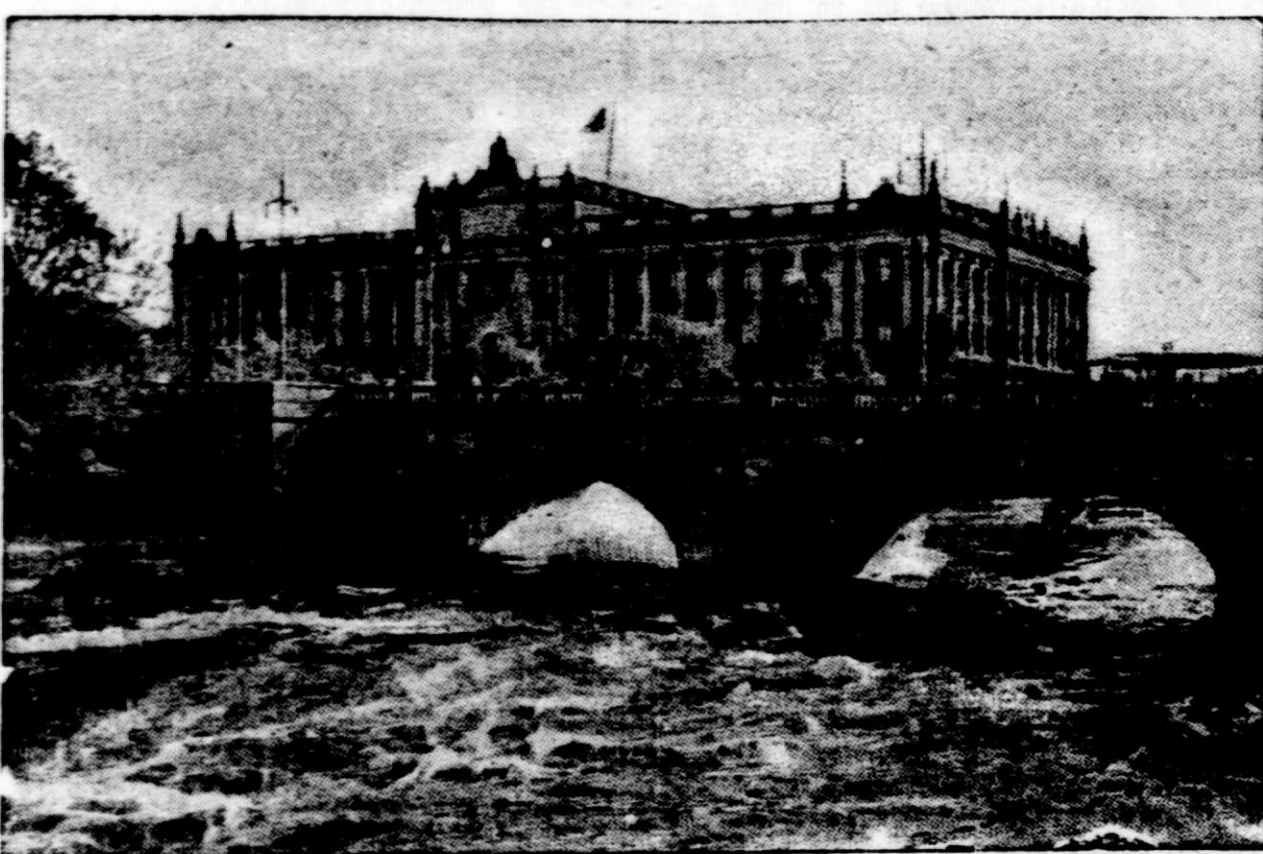
Ambulantno delo na vasi

Da bi bilo čim večje število prebivalstva deležno blagodejnega zdravstvenega dela zdravstvenega doma, bi kazalo uvesti tudi ambulantno delo v vaseh, kakor predlagajo v št. Jerneju. Tako ugotavljajo, da bi kazalo uvesti ambulantno lelo na področju šentjernejškega zdravstvenega doma v občinah, ki so oddaljene 6 do 10 km, na primer v Beli Cerkvi in Orehovem. Da zdravstveni dom ne more opraviti vsega dela sam, zlasti, ker zaposluje le malo osebja, se je izkazalo tudi, ko je potovaa

skezi dolenjske kraje zdravstvena avtokolona. Zelo koristno bi bilo, kakor pravijo v letnem poročilu metliškega zdravstvenega doma, da bi zdravstvena avtokolona tesno sodelovala z zdravstvenimi domovi, kajti pri množičnih pregledih, kakršni so pri avtokoloni mogoči, lahko odkrijejo marsikaj, kar ostane zdravstvenemu domu skrito. To bi ne bilo potrebno le zaradi izpolnitve statistike, temveč bi koristilo predvsem boljšemu, sistematičnemu profilaktično terapevtskemu delu. Oddelki zdravstvenega doma opravljajo v glavnem ambulantno delo v enem in istem kraju. Sistematsko zdravstveno nadzorstvo je mogoče le nad šolarji, ki jih redno pregledujejo v šolski polikliniki, medtem ko odrasli obiskujejo zdravstveni dom navadno le v nujnejših primerih. Tako je mogoče točno ugotoviti v odstotkih, koliko šolarjev je bilo bolnih za posameznimi boleznimi, ni pa mogoče podati popolne slike o bolniških razmerah vsega prebivalstva združene zdravstvene občine na leto. V evidenci so le vsa obolenja za nalezljivimi boleznimi in jetični bolniki, kolikor je pač izsledenih, odnočno, če se prijavijo sami. Sistematski zdravniški pregledi šolarjev so uvedeni v vseh šolskih poliklinikah. Tudi v šentjernejški šolski polikliniki so lani sistematsko pregledovali šolarje. Skupno je bilo 707 sistematskih pregledov. Drugih pregledov pacientov je pa bilo 860. Ambulantno je bilo pregledanih 244 dečkov in 302 deklic. Na obolenja za notranjnimi boleznimi odpade 30% bolnikov, obolenj za kožnimi boleznimi 29%, tuberkuloznih obolenj je pa bilo celo 12%.

Na švedskem se rodi premalo otrok

Ljudje silijo s kmetov v mesta

Palaca švedskega parlamenta v Stockholmu

Populacijsko vprašanje je trenutno za švedski narod nedvomno najvažnejše. S tem besedami je označil nedavno znani strokovni ak stockholmski prof. Gösta Hägquist resnost položaja v pogledu populacije na švedskem. Pripomnil je, da je to vprašanje celo važnejše od obrambe države, ker so možnosti obrambe v večini meri odvisne od števila porodov. In res je švedska v zadnjih desetih letih glede števila rojstev znatno prekosila Francijo, ki klasično deželo nazadovanja porodov. Najnižjo stopnjo je dosegla l. 1934, ko je padlo število porodov 13,68 na 1000 prebivalcev. Če na hoče ostati narod po številu pri trenutnem stanju, je potrebnih vsaj 19 porodov na 1000 prebivalcev. V naslednjih letih se število porodov na švedskem skoraj zopet povečalo in je doseglo l. 1938 14,65 predlanskim pa 15,02, toda to položaja ni mnogo zboljšalo. To je bila po večini posledica večjega števila novih zakonov: zvez, dočim drugi zakonci niso pokazali vrlo večjega števila otrok.

Veliko nevarnost pomeni v tem razvoju tudi nazadujoče število kmečkega prebival-

stva, na kar so švedski listi že opozorjati. Ugotovili so sicer lahko, da je naraslo število prebivalcev Stockholma povzročeno za 10.000, na drugi strani je pa nek provincijalni list poročal, da je bilo med 100 podeželskimi občinami dve tretjini takih, kjer je bilo število rojstev znatno manjše od števila smrtnih primerov. Tudi porast števila prebivalcev mest gre bolj na račun priseljevanja s kmetov kakor pa porast števila prebivalcev v mestih samih. S kmetov se selijo v mesta večinoma ljudje v najlepših letih tako, da izgubljajo po delovno najboljše delovne moči. V nedeljski brošuri so bili objavljeni o tem sčisljivi podatki. V letih 1931 do 1935 se je preselilo s kmetov v mesta 18.000 žensk in 8000 moških v starosti 15 do 20 let, 20.000 žensk in 12.000 moških v starosti 20 do 25 let, 9000 žensk in 10.000 moških v starosti 25 do 30 let ter 12.000 žensk in 6000 moških v starosti nad 30 let. Ta položaj se v zadnjih letih ni mnogo izpremenil. Posledica tega je na eni strani preveč žensk v mestih in premalo na kmetih, na drugi pa zveč nazadovanje števila rojstev med kmeti.

skim prebivalstvom, kjer žensk kot rečeno primanjkuje, pa tudi po mestih, kjer nima možnosti roditeljstva.

Švedsko praznovanje neveste Sv. Lucije

Skrivnost japonskih uspehov

Tik pred padcem Singapura je pobegnil iz japonskega ujetništva avstralski general Gordon Bennett. V pogovoru z nekim novinarjem je izjavil, da po Angliji. Ni zozemci in Američani splošno podcenjevali japonsko vojsko.

Težkoče ameriške in angleške vojske so v zamotanem sistemu, zaradi katerega ni mogoča nagla koordinacija. Tudi dejstvo, da uporabljajo Japonci na bojišču bicikle, priča jasno, kako temeljito so se pripravili na vojno. Vsak japonski vojak ima pri sebi hermetično zaprto konzervo, tako da ni odvisen od skupne prehrane.

Japonska vojska je uporabljala kratke, razmeroma lahke topove in metale min, ki jih ni bilo težko spraviti skozi žuniglo. Drugih topov sploh ni imela, če ne računamo onih, ki jih je zaplenila sovražnik. Japonska taktika se odlikuje tudi v tem, da posežejo v boj izredno hitro vse vrste orožja. Japonci so izgradili ves svoj vojni pohod na metodah, ki so jih uporabljali Nemci na Nizozemskem, v Belgiji in na Norveškem. In v tem je vsa skrivnost njihovih uspehov. Nikjer pa doslej še niso naleteli na sovražnika, ki bi se jim znal postaviti po robu z učinkovitejšimi metodami vojevanja.

Za 1 milijon delnic v časopisnem papirju

Med paničnim begom fancoskega civilnega prebivalstva v juniju 1940, je našla neka rentnica v Amiensu nekaj v časopisni papir zavitega. Odvila je papir in našla približno za en milijon frankov delnic. Ni pa tega prijavila oblastem, temveč je tebi nič, meni nič strigla kupone in hodila po denar, kakor da so delnice njene.

Lastnik delnic je nedavno umrl in njegovi dediči so jeli poizvedovati kje so delnice. Kmalu so prišli najditelji; na sled in tožijo so jo. Bila je pa oproščena, ker ji ni bilo mogoče dokazati, da bi bila namenoma vnočevala kupone tujih delnic. Pred sodiščem je izpovedala, da je hotela vrniti delnice lastniku, pa ga ni mogla najti. Po njenem mnenju bi bil moral lastnik delnic sam razglasiti, da jih je izgubil in v tem primeru bi jih bil takoj dobil nazaj. Poleg tega je dokazala, da je ves denar, kar ga je dobila za kupone, naložila pri neki banki, da bi ga mogla vrniti lastniku, če bi se oglasil.

Velika slovaška naročila v Nemčiji

Slovaški parlament bo obravnaval v kratkem osnutek zakona, ki ga je že odobrila vlada in ki naj ustvari pogoje za večja naročila v Nemčiji. Na nedavni seji nemško-slovaškega vladnega odbora je bilo namreč sklenjeno, da se mora čim prej izplačati slovaški aktivni saldo, ki znaša bl. 2 milijardi slovaških kron. Osnutek zakona predvideva možnost izrednih investicijskih nakupov v letih 1942 do 1945. Pojedina državna podjetja, kakor pošta, uprava, državne železnice, kmetijske in poskusni zavodi, rudarska in topniška podjetja lahko naroče v Nemčiji večje ko-

lične robe. Gre v prvi vrsti za stroje, tehnične aparate in kmetijske stroje. Slovaška država bo plačala ta naročila v 10 letih slovaški Narodni banki. Investicije bodo pod kontrollo posebne komisije, ki bodo v nji zastopniki zainteresiranih ministrstev in vrhovne državne kontrole.

Arizacija na Slovaškem

O trenutnem položaju arizacije Slovaške poroča predsednik centralnega gospodarskega urada Moravec, da je bilo od 12.000 židovskih podjetij na Slovaškem likvidiranih declej 9935 s povprečnim obratom 1184 milijonov slovaških kron. Število ariziranih podjetij znaša 1888, povprečni njihov obrat pa 1465 mil. Največ arizacij odpade na trgovine z živili in sicer 634. Od tega trgovine s tekstilnimi izdelki s 448, železnico 197, z lesom 196. Arizacijski ukrepi so zadeli obrat 2649,4 mil. kron.

Z mlekom poražen požar

Na danskem otoku Samsø v Kattegatu je zajel ogenj neko domačijo. Zal niso mogli gasiti z vodo, ker je bilo vsa zledenela. Pač pa je bila na razpolago večja količina mleka, skupno 10.000 litrov, ki so ga žrtvovali za gašenje požara. Zrtev ni bila zman. Sicer je pogorelo eno od poslopij, pač pa se je posrečilo rešiti vse krave in drugo živino.

Razburljiv lov za 8 pobeglimi levi

V mestu Santa Maria v pokrajini Santiage del Estero v Argentini je zbežalo iz zverinjaka osem levov. Ljudje so se panično poskrili po hišah, orožniki in vojski s strojnimi pa so se podali na razburljiv lov za pobeglimi levi. Ob regljanju strojne so levi naravnost pobesneli. Stiri leve se je posrečilo zajeti, dočim so bili ostali štirje postreljeni. Pri tem je bil eden od orožnikov nevarno poškodovan, ker se ni pravočasno izognil levjim šapam.

Coklje so že zelo stare

Nasprotno za seboj imajo že zelo staro zgodovino. Že v 9. stoletju so nosili coklje ali neke vrste lesene sandale, mnogo mogočnej kralji in knezi Evrope. Pritrjevali so si jih na noge z jermenčki. Pozneje so izdelovali gornji del cokelj iz usnja, podplat pa so ostali leseni. Od 11. stoletja so prišle v modo coklje s podaljšanimi in zavijanimi konci. Ta moda je šla v mnogih primerih predaleč in večkrat so morale nastopiti proti nji oblasti. Tudi moda nositi dvakrat tako dolge čevlje, kakor je noga, se seveda ni mogla uveljaviti.

Prebrisan dečko

Vajenec mora odnesti pismo na pošto. Ko se vrne, ga vpraša šef: — Ali si vrgel pismo v nabiralnik? — Da, gospod šef. — Kaj nisi opazil, da sem pozabil napisati naslov? — Seveda sem, — odgovori vajenec tareh očii. — Toda mislim, da ste storili to namenoma, da bi ne videl, komu pišete.

Ostra kritika

Mlači glasbenik je prišel nekega dne k popularnemu kapelniku starega Dunaja Hellmesbergerju in ga prosil, naj mu dovolj zalagati žalno koračnico, ki jo je bil zložil ob Rossinijevi smrti. Hellmesberger je njegovi želji ustregel in mirno poslušal žalno koračnico. Ko je nadebudni skladatelj končal in se v napetem pričakovanju ozrl na kapelnika, je le ta namršil obrvi rekoč:

— Ljubše bi mi bilo, če bi bil umrl vi in bi bil Rossini vam posvetil žalno koračnico.

Obleka Eleonore Duse

Ko je študirala slavna italijanska igralka Eleonora Duse naslovno vlogo Ibsnove drame »Žena z morja«, se dolgo ni mogla odločiti, v kakšni obleki bi nastopila. Kar se je spomnila svojega bivanja na Lago Maggiore in tedaj ji je šinila v glavo srečna misel. Brzjavila je svojemu znanцу pariškemu krojaču Poiretu: »Pošlijte mi za »Ženo z morja« obleko v barvi, ki jo ima voda v Lago Maggiore pri Pallanzu ob sedmih. Poiret je takoj odpotoval v Pallanzo, kjer je ostal v čolnu na jezeru od solnčnega vzhoda do noči, potem se je pa vrnil v Pariz. Čez nekaj dni je dobila Duse zaželeno obleko. Bila je iz sedmih pajčolanov sešita tunika roza, rdeče, rumene, turkizmodre, violetne, bele in črne barve.

Obnovite naročnino!

B. Perowne:

22

Dr. Torridon igra za vse

Roman

Roy Torridon je prišel do zaključka, da do nocoj še ni videl pravega »patološkega« primerka igralca na dobro srečo. Irena Steuartova ga je kar presunila. Ni mu šlo v glavo, zakaj jo je Brookby pripeljal semkaj, ko je vsa družba očitno poznala njeno slabost. Blazen mora biti, je menil Roy sam pri sebi, razen če ima poseben vzrok, da ji ni mogel odbiti. Ko so stopili v čudežni blišč kazina, sta Irena in Brookby med tem, ko je Roy oddal svoj potni list in dobil v zameno rdečo vstopnico, oba hkratu izginila. Ostale tri mladenke so krenile v oblačilnico. Mladi človek je kupil za dva tisoč frankov igralnih znamk in se je oziral po dekletih. Zagledal je Jolando in Juno.

»Kje je Marija?« je vprašal.

»Kmalu pride,« je odvrnila June in se mu obesila za komolec. »Pojdimo izbirat, pri kateri mizi razbijemo anko.«

Potem pa ji je mahoma zmanjkalo pobude, in njen odpor zoper vsakršno tveganje je bil kar neverjeten. Pri vseh mizah je hotela pogledati, kako gre igra, češ da mora preizkusiti svojo »psihično reakcijo.«

Roy je dejal:

»Kar nadaljujte. Jaz ostanem še malce pri tej mizi in bom tu gledal, kako gre igra.«

Jolanda in June sta se počasi oddaljili po širnih, dušeče vročih dvoranah.

Roy je obstal za hrbtnom priletne gospe v obleki iz lilaste žameta in jel zasledovati ruletno igro. Vsi prostori so bili zasedeni, toda igra je bila medla in enolična. Roy je bil edini opazovalec. Igralne znamke so rožljale. »Croupier« je zaklical: »Vos jeux, messieurs, mesdames«, in Roy se je nagnil naprej, iztegnil roko in postavil kupček igralnih znamk na neko številko »en plein«.

Tako je obstal, preklada je pol tuceta znamk iz roke v roko in brezbržno gledaje na okrog po dvorani. V resnici nikakor ni bil brezbržen. Njegove oči so hkratu iskale Marijo in nekoga, ki bi utegnil paziti nanj. Toda odkril ni nikogar, ne nje ne človeka, ki bi bilo videti, da ga opazuje. Vzlic temu se ni mogel otrestiti misli na Beauriéra... in biseri so ga skeleli v žepu.

Kroglica je poskakovala, rožljala, se trkljala, še enkrat odletela in obtičala.

»Dix-sept,« je naznanil »croupier«, »noir, impair et manque«.

Igralne znamke, ki jih je bil postavil Roy, so se rahlo preselile pred gospo v lilasti žametni obleki, ki jih je pobrala obenem s svojim svinčnikom in zapisnico, polno števil, ter zapustila mizo.

Roy je sedel na nično mesto.

Izbral si je številko in jel vztrajno staviti nanjo

»en plein«. Izgubil je kar naprej. Njegovih dva tisoč frankov je bolj in bolj kopolno, in srce mu je začelo silovito razbijati v prsni. Ne zaradi tega, ker je izgubil, ampak zato, ker se je trenutek, ko bo treba pokazati bisere, hitro bližal, on pa se še vedno ni bil odločil.

Roy je bil igralce pokerja. Tesnoba, ki ga je stiskala, je ostala vsem drugim skrita.

Igral je više od večine igralcev pri njegovi mizi, a vendar ne tako visoko, da bi bil zbujal preveč pozornosti. Ako naj pokaže bisere, je moral prej napraviti kar koli takega, da bi zbodlo navzočne v oči. Toda: ali naj res prične že nocoj? Negotovost ga ni hotela zapustiti.

Pred seboj je imel kvečjemu še za šest sto frankov znamk. Stavil je največ po sto frankov na en mah, izvemel nekaj kratok, ko se je povzpelo do dveh sto. Nagonsko je porinil vse, kar je še imel, naprej.

»Trente-quatre, en plein.«

To bi me izrezalo, je pomislil sam pri sebi. Potem je hotel iti, da kaj popije in se odloči, tako ali tako. Ako se nameni, da prične svoj posel nocoj, se založi z novimi znamkami in se vrne k mizi, da jih požene do zadnje.

»Rien ne va plus,« je rekel »croupier«.

Tuja roka je rahlo legla Royu na ramo. Ko se je obrnil, je zagledal poleg sebe nasmejani obrazek June Baddileyeve.

»Kako vam gre?« ga je vprašala.

»Obupno. Pa vam?«